

Megnyílt a marosvásárhelyi könyvbirodalom

A csavargó irodalom nyomában

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

Akárcsak az elmúlt években, a 25. marosvásárhelyi könyvünnep megnyitóján is a fiatal olvasóknak jutott a főszerep. A negyedszázadot megélt szemle talán eddigi leglátványosabb performanszát, a Navarra Dance táncsoport Marry Poppins világát megidéző jelenetét láthatták csütörtökön délelőtt a Színház térre érkezők.

Nagy Székely Ildikó

Számos iskolás csoport – többek között a Bolyai líceum, a Dacia, a George Coşbuc, a Nicolae Bălcescu általános iskolák kisdíákjai – sorakozott fel a téren, ahol könyvlepcsőkön, kezükben színes gyermekkiadványokkal várakoztak a cilinderes táncosok. Az egybegyűlteket Balázs Imre József költő, szerkesztő, irodalomkritikus *Tíz mondat arról, hogy hol van az irodalom* című – egy középiskolásokkal folytatott beszélgetésből született – írásával köszöntötte.

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

A kényszermunka emléknapjára

A szovjet hadifogságba, majd kényszermunkára került meghurcoltakról, különösen a málenkij robot áldozatairól nem lehetett beszélni a kommunizmus évtizedeiben. Sem Magyarországon, sem Romániában, sem a szovjet tömb többi országában. Sőt, a megfélemlítés olyan nagymértékű volt, hogy az érintettek többsége 1989 után sem szólalt meg, félt a re-terroziótól.

5.

80 éve halt meg Csonka János, a karburátor feltalálója

Csonka a múlt század elején rendezte be a műegyetem új mechanikai-technológiai laboratóriumát. Több anyagvizsgáló gépe közül a Rejtő Sándorral együtt szerkesztett papír- és szövet-szakító gépe a legismertebb. Járműveket is tervezett, így motoros triciklit, majd 1905-ben a Postának levél- és csomaggyűjtő autót – ettől az időponttól számítják a magyar gépkocsi-gyártást.

15.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Rossznál rosszabb

Benedek István

Alig fejezték be a szavazatok összesámlálását az elnökválasztás első fordulóját követően, már szinte a csapból is elemzések kezdenek folyni. Azoknál a hírforrásoknál, ahol a pártokhoz való kötődés vagy nyiltan beismert, vagy csak egyszerűen a tényekből nyilvánvaló, ez nem is meglepő, de akinek a tárgyilagosság valódi, nem csak látszából felvállalt érték, az tudja, hogy ehhez még korán van. A kampányolást meg kellene hagyni a jelöltek mögött álló pártoknak, és egy kétfordulós választási megméretést a második forduló lejártaival illene értékelni. Addig meg inkább a jelöltek programjának összevetésére alapuló vitát kellene látni, de ilyen nincs.

Az egyik oldalról az az érdekes, hogy aki öt évvel ezelőtt vitázni szeretett volna, és arroganciával vádolta az akkori ellenfelét, majd fordította az állást a kétfordulós megméretetés hajrájában, az ma vitázni sem hajlandó. Csuklóból hártja a kihívást, és közben elfogadható politikusként nevezi a néhai ellenfelet, aki segített a mögötte álló pártnak nemrég kormányt buktatni. Nem véletlen ez a fordulat, hiszen az egykori szebeni polgármesterből úgy lett az országos politikában forgó nagylegény, hogy ez az „elfogadható politikus” és annak liliomlelkű tetteitársa őt ajánlotta be miniszterelnöknek a néhai országkapitánynál. Aztán a liliomfi otthagya a liberális pártelnöki széket, és az elnöki palotába való költözése előtt pont ez az expolgármester volt a liberális trónon,

(Folytatás a 3. oldalon)

NOVEMBER

15., péntek
A Nap kel
7 óra 23 perckor,
lenyugszik
16 óra 50 perckor.
Az év 319. napja,
hátravan 46 nap.

IDŐJÁRÁS
Többnyire felhős
Hőmérséklet:
max. 16°C
min. 8°C

Isten éltesse!
Ma ALBERT és LIPÓT,
holnap ÖDÖN napja.
ÖDÖN: az Eugén magyar
megfelelője, eredeti alakja
Ögyén.

❄ ❄ ❄

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2019. november 14.

1 EUR	4,7669
1 USD	4,3343
100 HUF	1,4287
1 g ARANY	204,6051

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker LOTÓ
40 LOTÓ
100 LOTÓ

5, 11, 35, 4, 18 + 13 NOROC PLUS: 3 3 9 4 2 7
33, 28, 6, 37, 1, 40 SUPER NOROC: 5 3 7 6 3 3
27, 17, 30, 8, 13, 16 NOROC: 3 0 3 4 6 7 5

Megyei hírek

Hármas ünnep Marosludason

November 15-én, ma 18 órakor a marosludasi művelődési házban a magyar szórvány napja alkalmából ünnepi összeállításra kerül sor, amikor is a Fölszállott a páva verseny különdíjasa, a Bekecs néptáncegyüttes bemutatja az Ember az embertelenségben című táncszínházi produkcióját. 16-án, szombaton délután 4 órától a húszéves Hajdina-évfordulóra szervezett 17. Kárpát-medence gyöngyei folklórtalálkozó helyszíne szintén a művelődési ház lesz. 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Andrásytelepen a Boldog Gizella-templomban hálaadó szentmisét tartanak. Ezután a templomtérre koszorúzás lesz ifj. Andrásy Gyula gróf szobránál. Ez lesz a helyszíne a bukovinai székelyek ötödik folklórtalálkozásának.

Bokréta néptáncfaló

Körtvélyfáján a kultúrthonban november 16-án 17 órakor első ízben szervezik meg a Bokréta néptáncfalót. Fellépnek a temesvári, a brassói, a szovátai, a marosvásárhelyi néptáncsoportok és a helyi Bokréta, valamint a temesvári Bokréta citeraegyüttes. Táncház is lesz a White Horse Panzióban. Muzsikál a Népművészet Mestere díjjal kitüntetett Csiszár Aladár, Dezső Attila, György Attila és Kostyák Márton Ákos.

Digitális orvoslás

A Szent Balázs Alapítvány Digitális orvoslás címmel szervez konferenciát a Sapientia egyetem marosvásárhelyi campusában november 22-24. között. A konferencia akkreditált, kreditpontok igényelhetők.

Helyi termelők vására

A Petry Látványműhely és Múzeum udvarán és a Rákóczi lépcső alatti kis utcában minden hónap harmadik péntekén, így november 15-én, ma is megrendezésre kerül a Local Farmers Market vásár, ahol helyi termelők kínálják eladásra árujukat. A vásárlók kézműves sajtok és hentesáru, ékszerek, szappanok, teák, fűszerek kínálatából válogathatnak. A családi hangulatú vásár 8–19 óra között várja az érdeklődőket.

Kosaras bál Szászrégenben

November 23-án, szombaton este 7 órai kezdettel az RMDSZ szászrégeni szervezete kosaras Katalin-bált szervez a Marion vendéglőben (Kerekdó). A talpalávalót a marosvásárhelyi Perfekt Trió húzza. Helyeket a 0748-119-617-es telefonszámon vagy az RMDSZ-székházban foglalhatnak munkanapokon 9 és 15 óra között.

Gézengúz gyermektáncház

A Gézengúz játszóház táncbázisa várja a gyermekeket. A játékos néptánc- és népdaltanulásra szerdánként kerül sor 17 órától 5-7 éveseknek, 18 órától 5 év alattiaknak. Muzsikál Sinkó András, a Prűcsök zenekar és az Öves együttes. Helyszín: Studium Prospero Kulturális Központ, Forradalom utca 8. szám. Cserecipó szükséges.

602 köbméter fát koboztak el

A hatályos erdészeti törvények áthágásának megakadályozása érdekében az illetékes hatóságok széles körű ellenőrzéseket végeztek, amikor a faanyag szállítását, raktározását, feldolgozását és értékesítését vizsgálták. November 4-8. között Maros megyében kihágás miatt a rendőrök 69 ezer lejre bírságotlaltak és fafeldolgozó egységektől 602 köbméter fát koboztak el 172 ezer lej értékben.
Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Kezdődik a 20. Országos Humor és Szatíra Diákfesztivál

Kaáli Nagy Botond

A november a fesztiválok hónapja Marosvásárhelyen, ez már teljesen biztos. Alig ért véget az Alter-Native Nemzetközi Rövidfilmfesztivál és a Freedom Blues Festival, elkezdődött a nemzetközi könyvvásár és a Tiberius fesztivál. Mindezek régi, nagy múltú szemlék, amelyekhez egy további – az említettek többségéhez hasonlóan –, több mint egy évtizedes múlttal rendelkező eseménysorozat társul: a Marosvásárhelyi Diákház szervezésében e hét végén lesz a huszadik Országos Humor és Szatíra Diákfesztivál. Amint azt a szervezőktől megtudtuk, az eddigi kiadások visszhangja alapján idén is bíznak a szemle sikerében, erre min-

den esély meg is van: több mint hetven egyetemi hallgató jelentkezett rá.

A román nyelven zajló fesztivál két kategóriában zajlik: az egyik az előadóművészetre, a másik a kreativitásra helyezi a hangsúlyt. A résztvevők teljesítményét rangos zsűri értékeli, a szemle gálaestjén, a díjak átadását követően pedig a fesztivál díszvendége, Bobi Dumitru szórakoztatja a közönséget. A versenyre november 15-én, ma este 6 órakor kerül sor a Mihai Eminescu Ifjúsági Ház nagytermében, míg a díjátadó ünnepséggel egybekötött gálaestre november 16-án, szombaton látogathatnak el az érdeklődők ugyanoda.

A versenyre és a gálaestre is ingyenes a belépés.

Balázs Imre József költő vasárnap az Erdély TV-ben

Isten közösséget formál – erről beszél az Erdélyi Magyar Televízió **Elmélkedések** című műsorában Bőjthe Csaba Ferenc-rendi szerzetes vasárnap 9 órától, majd 13:30-tól az **Üzenet szeretettelben** a gyerekkönyvkiadásról lesz szó. A műsor vendégei Balázs Imre József kolozsvári költő, irodalomkritikus, irodalomtörténész, valamint Nyulás Ágnes,

a Cerkabella Kiadó vezetője. Mentálisan keménynek maradni – ez a témája a 17 órakor kezdődő **Pszichotrilláknak**, amelyben Badics Petra beszélgetőtársa ezúttal is dr. Kádár Annamária pszichológus, ezt követően 17:30-tól betekintést nyerhetnek a nézők a keresztény filmek világába a **Hitélet** című műsorban. Kövessék az Erdélyi Magyar Televíziót!

Közlemény

Felvilágosításra van szüksége munkaügyi vagy szociális problémákkal kapcsolatosan?

Csép Éva Andrea, az RMDSZ Maros megyei parlamenti képviselője, a munka- és szociális ügyek szakbizottságának

titkára fogadóórákon válaszolja meg kérdéseit, valamint nyújt eligazítást.

A fogadóóra előzetes bejelentkezés szükséges a 0725-109-757-es telefonszámon vagy személyesen a Győzelem tér 1. szám alatti 88-as irodában hétköznaponként 9–13 óra között.

Népdal- és nótaverseny

Kedves népdal- és nótakedvelő gyermekek, pedagógusok, szülők, fiatalok és felnőttek!

A marosvásárhelyi Kéknefelejcs Nótatársulat szervezésében ötödik alkalommal kerül sor a megyei tanács, a helyi RMDSZ, a Marosvásárhelyi Rádió, az Erdély tv, a Tvr 1 televízió-

adó és a Bethlen Gábor Alap Zrt. támogatásával a **Kéknefelejcs** népdal- és nótaversenyre. A verseny célja a tehetségek felkutatása, hagyományaink ápolása, megőrzése, népdalaink a fiatal korosztállal való megismertetése és megszerettetése.

Időpont: november 17., de. 9 óra.

Helyszín: Marosvásárhelyi Művészeti Líceum.

Jelentkezni a versenyre a 0743-201-499-es telefonszámon vagy a tiber.abram@gmail.com postacímen lehet november 16-ig. A beiratkozási űrlapot a helyszínen a verseny napján 9 és 10 óra között kell kitölteni.

A szervezők

RENDEZVÉNYEK

Szórványban élő diákok irodalmi vetélkedője

November 16-án, szombaton 10 órától a Sütő András Baráti Egyesület szervezésében zajlik a Kultúrpalota kistermében a Bethlen Gábor Alap támogatásával megvalósuló Olvass – játssz – kirándulj! irodalmi vetélkedő szórványtelepüléseken élő diákok számára. A verseny után a diákok közös, vezetett városlátogatáson vesznek részt.

Civil kezdeményezés a jobb iskolai élményért

November 18-án délután 17.30 órára közös megbeszélésre várják a szülőket, pedagógusokat, intézményvezetőket a Studium Prospero Kulturális Központba, a marosvásárhelyi Forradalom utca 8. szám alá. A cél rávilágítani, hogy mi az, ami igazán nem működik az iskolai rendszerben, és hogyan tudnak ezen segíteni. A tapasztalat azt mutatja, hogy sokszor ez nem pénz, hanem elképzelés és összefogás kérdése. Meghívtak, akik pozitív példával és saját meglátásokkal segítenek: Horváth Éva matematikatanár, Unger Enikő földrajztanár, Kémenes Hajnal tanítónő, Körtési Sándor iskolaigazgató.

Országos rezesbanda-fesztivál Marosvásárhelyen

A Romániai Hetednapot Ünneplő Adventista Egyház szervezésében november 16-án, szombaton Marosvásárhelyen több mint 450, az ország különböző részeiről érkező hangszeres részvétellel kerül sor a rézfúvósok fesztiváljára. A 9 órakor kezdődő eseményre a sportszámokba a belépés ingyenes. Mindenkit szívesen látnak. Délután 16 órakor pedig, ha az időjárás engedi, rövid szabadtéri koncert lesz a Színház téren.

Női vállalkozók a porondon

Az Áll a bál – Női vállalkozók a porondon című panelbeszélgetésre várja az érdeklődőket a Női Akadémia november 19-én 18 órától a marosvásárhelyi Bernády Házba (Horea utca 6. szám). A női vállalkozók világnapján sorra kerülő esemény meghívottai: Balázs Panna, Besenyey Sarolta, Kozma Mónika és Zillmann Zsuzsa vállalkozók, akik a Koreck Mária által moderált beszélgetésen megpróbálnak felvázolni egy nőbarát vállalkozói ökoszisztémát és mindazt, amit ez feltételez, helyi, de akár globális vonatkozásban is. A beszélgetésen szó esik majd a női vállalkozások történetéről, statisztikai adatokról, de leginkább a meghívottak személyes és közösségi célkitűzéseiről, tapasztalatairól.

Kopjafát avatnak Maroskeresztúron

Szombaton, 16-án a 11 órakor kezdődő szentmise után a templom udvarán kopjafát avatnak a magyar hősök emlékére. A kopjafát a székelyudvarhelyi Berze László faragta. Az ünnepségen részt vesznek a református hívek is. A kopjafát Kovács Edit polgármester leplezi le, Kovács Péter plébános és Rácz Sándor tiszteletes áldja meg.

Szüreti multság

Az Erdélyi Magyar Baloldal szervezésében november 22-én, pénteken szüreti multság lesz. Érdeklődni Marosvásárhelyen, a Dózsa György utca 9. szám alatti székhelyen (I. emelet, jobbra az első ajtó) naponta 9–11 óra között lehet, tel.: 0744-928-299.

Kiállítás a kövesdombi unitárius egyházközségnél

A marosvásárhelyi kövesdombi unitárius egyházközség Bözödi György termében megnyílt a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület Vándorlások című festménykiállítása. A kiállítás megtekinthető hétköznapokon 9-13 óra között, valamint vasárnapokon a 11 órától kezdődő istentisztelet előtt és után. A tárlat december 1-ig látogatható.

Határozatképes volt tegnap a marosvásárhelyi tanács Elhalasztották a költségvetés-kiigazítást

Miután az RMDSZ-frakció már két alkalommal is bojkottálta a marosvásárhelyi tanács ülését (legutóbb a liberális párt képviselője sem jelent meg), a tegnapi rendkívüli ülésen 15 képviselő volt jelen, 7-en hiányoztak. A napirenden ismét a költségvetés-kiigazítás szerepelt, akárcsak a korábbi néhány alkalommal. A tanács elhalasztotta a vitát, a témával a hónap végi soros ülésen ismét foglalkoznak.

Antalfi Imola

A napirend elfogadása előtt Csiki Zsolt, az RMDSZ-frakció vezetője felvetette, hogy immár használható a szinkrontolmács – készülék, lévén, hogy találtak tolmácsot, így aztán kizárólag magyarul szólal fel, ám gyorsan kiderült, hogy a polgármesteri hivatal szerdán írta alá a szerződést azzal a személlyel, aki tolmácsolni fog az üléseken. A szerződés

értelmében az aláírástól számított 3 napon belül kerülhet sor arra, hogy a tolmács munkába álljon, így aztán a hónap végi soros ülésen már lesz szinkrontolmácsolás, a képviselők magyarul is fel szólalhatnak.

Csiki Zsolt azt is javasolta, hogy halasszák el a költségvetés-kiigazítás tervezetének vitáját, hiszen a testület már három alkalommal is kiegészítette a közszolgáltatásokat nyújtó igazgatóságok költségvetését, és egyébként is semmi sem indokolja a sürgősségi eljárást. Erre Călin Moldovan azt nehezményezte, hogy órákon át vitakoztak a témáról a költségvetési bizottságban, mindent „levágtak”, amit lehetett, és mégis halasztást kérnek egyesek... A közszállítási, a köztisztasági vállalat, a tanintézmények „kéthetes agóniájáról” beszélt. Bălaș Radu azt javasolta, hogy sürgősségi eljárással tárgyalják azt a tervezetet, mely szerint Sergiu Papuc alpolgármester képviselné a tanácsot bizonyos peres ügyek-

ben, illetve a javaslatok közt volt még egy tervezet, ami a pénzügyi kedvezményekre, eljárásbeli módosításokra vonatkozott. A napirendet e két sürgősségi tervezettel együtt szavazták meg. Utóbbiakat a testület jóváhagyta, a költségvetés-kiigazítást viszont elhalasztotta. A halasztás mellett 13 képviselő szavazott, egyvalaki tartózkodott. A voksolás után Miculi Vasile azzal vádolta a testületet, hogy „megbénítja a végrehajtó tevékenységét”, „rosszhiszemű”, amire Csiki Zsolt elmondta, hogy nem tárgyalhatnak egy olyan tervezetről sürgősségi eljárással, amit egyik napról a másikra tettek eléjük, és nincs megindokolva. „Nem mi hívtuk össze a tanácsot. 411 millió lejes költségvetést szavaztunk meg, október 31-én pedig a költségvetés végrehajtása 246 millió lej volt a hivatalos adatok szerint. Azaz 165 millió lejes hiány van. Akkor mit szavazzunk meg? Magyarozzák meg, hol van a 165 millió lej! – jelentette ki Csiki Zsolt.

Az új pénzügyminiszter Al Caponéhoz hasonlította hivatali elődjét

Al Caponéhoz hasonlította szociáldemokrata hivatali elődjét, és bünszövetkezet létrehozásáért akar ellene feljelentést tenni Florin Cîtu, a múlt héten hivatalba lépett kormány pénzügyminisztere.

Csütörtöki sajtóértekezletén Cîtu azt állította: a Szociáldemokrata Párt (PSD) tisztségviselőiből alakult „bünszövetkezet” tudatosan aláaknázza és politikai holdudvara szolgálatába állította az ország költségvetését, amelyből kettő is létezett, a hírhedt chicagói gengszter módszere alapján, aki különkönyvelést vezetett az adóhatóság számára és egy másikat belső használatra. A miniszter szerint a költségvetés valós adatait az ellenzék és Románia nemzetközi partnerei elől is eltitkolta a nemrég leváltott PSD-kormány.

Az államháztartási hiány tíz hónap alatt elérte a GDP 2,84 százalékát, és „ha nem tesznek semmit”, év végéig meghaladja a 4 százalékot – mondta.

Az első kilenc hónapban a költségvetés bevétele 22 milliárd lejjel maradt el a tervezettől, amelynek a fele behajthatlan adó, a másik fele pedig le nem hívott európai támogatás. Cîtu szerint a PSD-nek nem is állt szándékában felhasználni a Románia rendelkezésére bocsátott európai alapokat, mert az állami beruházások visszaszorításával próbálták forrásokat biztosítani populista intézkedéseikhez.

A társadalombiztosítási költségvetésben az előirányzott 2,9 milliárd lejes többlet helyett ugyanekkor hiány keletkezett, az egészségbiztosítási pénztár pedig 1,8 milliárd lejnyi táp-

pénz megtérítésével tartozik a munkáltatóknak. Az előző kormány pénzügyi „bűvészkedéssel”, a számlák kifizetésének halogatásával sikerült a GDP 3 százaléka alatt tartania az államháztartási hiányt. Bevert gyakorlatát vált, hogy az állam „meg gondolatlan költsékesítésének” számláját a magánszférával fizették ki, szándékosan elodázza az hea-visszaigénylések átutalását – közölte kormánya múlt heti első ülésén Ludovic Orban miniszterelnök.

Cîtu csütörtökön azt ígérte: a hea-visszaigényléseknél felhalmozott 4 milliárd lejes tartozást még idén kifizetik. Szerinte az új kormány a hatályos törvény által előírt bér- és nyugdíjemeléseket is végrehajtja, és egyelőre az adóhatóság bevonásával tanulmányozza, hogyan lehetne mégis csökkenteni az államháztartási hiányt.

A PSD-kormány az utóbbi három évben 66 százalékkal növelte a minimálbért, a közsférában ötven százalékkal növekedtek a jövedelmek, míg a reálgazdaságban feleakkora volt a növekmény. Az átlagos nyugdíj is csaknem másfélszerese a három évvel korábbinak, Románia így ma már a költségvetése kétharmadát fizetésekre és szociális védelemre költi, a beígért állami beruházások nagy része pedig elmaradt.

Az Európai Bizottság múlt héten figyelmeztette Romániát, hogy az államháztartási hiány az idén GDP-arányosan 3,6 százalékra nőhet a tavalyi 3 százalék után, 2020-ban elérheti a 4,4 százalékot, 2021-ben pedig a 6,1 százalékot a tervezett jelentős bér- és nyugdíjemelések miatt. (MTI)

Német lap: Ankara szerint Athén visszatoloncolt Törökországba több tízezer embert illegálisan

Illegálisan küldtek vissza a görög hatóságok Görögországból Törökországba több tízezer embert török kormányzati dokumentumok szerint – jelentette csütörtökön a Der Spiegel című német hírmagazin.

Az ankarai belügyminisztérium dokumentumai alapján a görög hatóságok az utóbbi 12 hónapban – tavaly novemberből idén novemberig – 58 283 ember esetében alkalmazták a visszaszorítás (Push-Back) jogsértő módszerét.

Ezek az emberek menedéj iránti kérelem benyújtásának szándékával keltek át Törökországból Görögországba, és a görög hatóságok úgy távolították el őket az ország területéről, hogy nem tudták érvényre juttatni szándékukat, holott a nemzetközi jogi előírások szerint mindenkinek jogában áll menedéket kérni egy országban, akkor is, ha illegálisan lépett be a területre.

A legtöbb érintett – 16 435 fő – pakisztáni állampolgár, utánuk az afganisztáni, a szómáliai, a bangladesi és az algériai

állampolgárok csoportja következik. Az illegálisan visszatoloncoltak között több mint 4500 szíriai állampolgár is van.

A török belügyminisztérium adatai szerint a jogsértő visszaszorítási akciók a görög–török szárazföldi határ térségére jellemzőek. A tárca azzal vádolja a szomszédos ország hatóságait, hogy az érintetteket a határátlépés után őrizetbe veszik, bántalmazzák, kirabolják, majd visszaküldik török területre.

A Der Spiegel beszámolója szerint a minisztériumi dokumentáció tartalmaz egy sor esetleírást, interjúkat és fényképfelvételeket, amelyeken a tárca állítása szerint a görög hatóságok bántalmazása miatt keletkezett sérülések láthatók.

A görög fél vitatja a török fél állításait – írta a Der Spiegel, hozzátéve, hogy emberi jogi szervezetek évek óta hangoztatják, hogy a görög hatóságok rendszerszerűen toloncolnak vissza Törökországba embereket illegálisan, menedéj jogi eljárás lefolytatása nélkül. (MTI)

Tüzet nyitott társaira egy tanuló az orosz Távol-Keleten

Tüzet nyitott társaira egy orosz szakközépiskolás csütörtökön a kínai határ mellett fekvő Blagoveszenszk városában. Egy társát megölte, másik hármat megsebesített, majd végzett önmagával – jelentették az orosz hírugynökségek.

A TASZSZ hírugynökség úgy értesült, hogy a 19 éves tanulót reggel késés miatt kiküldték az osztályteremből. Azután kezdett el lövöldözni a kabátja alól előhúzott fegyverrel, hogy rászóltak, amiért a folyosón rágyújtott.

Az épületbe beható rendőrök megsebesítették, majd egy előadóterembe szorították a támadót. Ott a tizenéves maga ellen fordította Izs-81-es típusú karabélyát.

Az incidens a távol-keleti város 1500 tanulót számláló építőipari és épületgépészeti szakközépiskolájában történt.

Iskolai fegyveres támadások a közelmúltban többször is történtek Oroszországban. Szeptember 24-én orosz biztonsági szerveknek Kirov megyében sikerült megakadályozniuk egy

iskola elleni támadást, amelyet egy tanuló készült végrehajtani. A kamasz azért készült támadásra, mert az iskolában konfliktusba keveredett társaival.

Szeptember elején a Kusba elnevezésű uráli kisvárosban két 16 éves fiút vettek őrizetbe, akik fegyvert akartak zsákmányolni az iskolájuk elleni támadáshoz. A két fiatal az interneten keresztül került kapcsolatba egymással, mindketten a columbine-i ámokfutással foglalkozó csoportok tagjai voltak.

Tavaly októberben az Oroszország által Ukrajnától elcsatolt Krim-félszigeten, Kercs város műszaki szakiskolájában egy 18 éves tanuló húsz embert – 15 diákot és öt felnőttet – lőtt agyon, majd magával is végzett. A támadó egy házi készítésű, srappal megtöltött robbanószerkezetet is működésbe hozott. A lövöldözés és a detonáció következtében több mint félszázan sebesültek meg. A nyilvánosságra került információk szerint a tanulóknak személyes indítékai voltak. (MTI)

Ország – világ

Leváltották az állategészségügy vezetőségét

Ludovic Orban miniszterelnök menesztette csütörtökön tisztségéből az Állategészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Hatóság (ANSVSA) elnökét és egyik elnökhelyettesét. A Hivatalos Közlönyben megjelent döntés értelmében Geronimo Răducu Brănescunak távoznia kell az ANSVSA-elnöki tisztségéből, akárcsak Traian Cristian Petcu elnökhelyettesnek. Az ANSVSA új vezetőjének kinevezéséig Csutak Nagy László elnökhelyetteset bízta meg a kormányfő az elnöki teendők ellátásával. (Agerpres)

A gazdaság 3 százalékkal nőtt a harmadik negyedében

A bruttó hazai termék (GDP) a harmadik negyedében 3 százalékkal nőtt a nyers adatok szerint, és 3,2 százalékkal gyorsult a kiigazított érték szerint a tavalyi év azonos időszakához képest – közölte csütörtökön gyorsjelentésében az országos statisztikai intézet. Az első három negyedében a nyers adatok szerint 4 százalékkal nőtt a román gazdaság éves összevetésben, a szezonális és naptárhatással kiigazított érték szerint 4,1 százalékkal bővült. A harmadik negyedében a GDP 0,6 százalékkal emelkedett az előző negyedévhez képest a szezonálisan és naptárhatással kiigazított érték szerint. A második negyedében a növekedés 0,8 százalék volt az első három hónapoz mérten, az első negyedében pedig a román gazdaság 1 százalékkal bővült a tavalyi év utolsó negyedévéhez képest. (MTI)

A szavazólap érvénytelenítésére biztat Tőkés László

Az elnökválasztás második fordulóján való részvételre, de a szavazólap érvénytelenítésére biztatta szimpatizánsait Tőkés László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) elnöke csütörtökön, Nagyváradon tartott sajtótájékoztatóján. Tőkés László úgy vélte: élni kell a választás jogával, de jelezni is kell, hogy sem Klaus Iohannis, sem Viorica Dancila nem érdemli meg a magyarok támogatását. Tőkés László úgy vélte, a választások első fordulóját előtt nemcsak a román pártok jelöltjeinek, de még az RMDSZ jelöltjének sem volt igazi üzenete a magyar választók felé. Kelemen Hunor beírta a „respekt” jelszóval, de nem hangoztatta a magyarság sérelmeit, mint például a magyar nyelvű orvostudomány elsovasztását, az úzvölgyi katonatemetővel kapcsolatos provokációkat és a terrorizmus vádjával elítélt Beke István és Szócs Zoltán ügyét. (MTI)

Orosz helikopterbázis létesült Szíriában

Harci helikopterek bevetését biztosító parancsnokságot hozott létre az orosz légierő az észak-szíriai Kamisli városban – közölte Timur Hudzsajev, az objektum parancsnoka csütörtökön újságírókkal. A bázisra Mi-8-as és Mi-35-ös helikoptereket, irányító központot, egészségügyi és kiképzési létesítményt, valamint Pancir típusú légvédelmi eszközöket és őrséget telepítettek. Az orosz helikopterek már egy hete használják a kamisli objektumot a Törökország-gal határos Haszeke tartomány ellenőrzésére és a területen járőröző orosz katonai rendszerek légi biztosítására. Az amerikai katonák október elején hagyták el az önhatalmúlag kikiáltott kurd autonómia központját, miután a török hadsereg offenzívát indított a térségben a kurd önvédelmi milíciák ellen. Később orosz–török megállapodás született a kurd fegyveresek és fegyverek kivonásáról egy 30 kilométeres határövezeti zónából, valamint a közös járőrözés megkezdéséről. A közös határ őrzését a török hadműveleti területen kívül szíriai egységek vették át. (MTI)

Rosznál rosszabb

(Folytatás az 1. oldalról)

aki az első mandátuma során inkább a passzivitásával tűnt ki, semmint a munkájával. És most annyira biztos a sikerében, hogy ezzel a néhai ellenfélről tett elfogadó nyilatkozatával méretes pofont vitt be öt évvel ezelőtti támogatói egy jelentős részének.

A túloldalról meg van vitára való hajlandóság, csak az eddigi tevékenységet és eredményeket elnézve abban nem lehetünk biztosak, hogy érdemi érvek is vannak a tarsolyban az elnöki hatáskörök gyakorlását illetően. Ezek közt kiemelt helye van a védelmi és a külpolitikának, márpedig akinek alapvető gondjai vannak annak meghatározásával is, hogy adott pillanatban épp melyik országban tartózkodik, annak lehet, hogy más kihívások után kellene néznie.

Így adódik, hogy jelentős eltérés van ám a mostani helyzet és az öt évvel ezelőtti között, még akkor is, ha a választói bűvészkalamban ismét egy szocdem és egy liberális nyuszi lapul. Akkor úgy érezhették, hogy van egy kormányzati munkájával leszerepelt rossz jelölt, és egy másik, ismeretlen, akitől talán telik valami jóra. Ehhez képest most megint van egy leszerepelt kormányos, ám az egykori reménylegény is bizonyította ám csöstell, hogy ő sem jobb egy fokkal sem. Választás lesz, de választék nincs.

A csavargó irodalom nyomában

(Folytatás az 1. oldalról)

„Az irodalom ott van a könyvben. A könyv ott van a könyvvásárban. (...) Az irodalom ott van a könyvvásárban, de az irodalmat nem lehet megvásárolni, mert az irodalom nem adja olcsón a bőrét. Az irodalom ott is van, ahol nem a könyvvásár van, lehet, hogy épp egy táncmozdulat repíti magasba, vagy egy busz megállóban várakozik, ahová egy olyan busz érkezik, amelyik egy életben csak egyetlenyszer jön. (...) Az irodalom ott is van, ahol nem keressük, akkor is ránk köszön, ha éppen a színház előcsarnokának padlókövéből szólal meg. Az irodalom ott van minden kirándulásban, amit egy felhőben tesszünk, akár gyalog megyünk épp egy hegyi ösvényen, akár léghajóval, akár képzeletmeghajtású járművekkel. Az irodalom nem ott van, ahol várod, hanem mindig máshol, csavargás közben, de csak azért csavargó, hogy érdemes legyen a keresésére indulni.”

A lírai felvezető után Macaveiu Blanka táncsoportja, a Navarra Dance teremtett mesészerű hangu-

latot a Marry Poppins musical egyik betétdalára előadott produkciójával.

– Azért jöttem értetek, hogy elvigyelek benneteket a könyvek birodalmába – üzenté mindenkinek a varázserejű dadust megjelenítő csoportvezető, akinek esernyője zseniálisan beleillett a tér borongós hangulatába. A produkció a közös erővel kötelet húzó gyerekek jelképes kapunyitásával zárult.

A színház előcsarnokában akkor már természetesen minden standon ott pompáztak a vadonatúj kiadványok. A megszokott forgatókönyv szerint az első látogatók a pedagógusokkal érkező kisiskolások voltak.

Káli Király István, a vásárt a Marosvásárhelyi Kulturális Központtal közösen szervező Romániai Magyar Könyves Céh igazgatója kérdésünkre elmondta, hogy az idei szemlén 41 önálló könyvstand, illetve a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése közös standjának kínálatából lehet válogatni, 37 kiadó és négy könyvet forgalmazó cég van jelen a vásáron.

Az olvasnivaló mellett a látogatók három és fél nap alatt 107 programból választhatják ki az érdeklődési körüknek leginkább megfelelőbbeket.

– Mit jelent Önnek a 25. születésnap, a könyvünnep negyedszázados múltja? – kérdeztük a főszervezőt.

– Végtelen nagy ajándék, a legnagyobb, amit szerintem ember kaphat. Remélem, hogy velem vagy nélkülem az elkövetkező években, évtizedekben tovább él ez a rendezvény, hiszen a könyv felbecsülhetetlen érték, a tudás elemi hordozója – összegzett Káli Király István.

Miközben a színház előcsarnokában lassan elkezdődött a jól ismert, évről évre várt vásári nyüzsgés, a Kisteremben Balázs Imre József saját megzenésített verseivel szórakoztatta a kisiskolák közönséget. A *Kirándulás a felhőben* című, interaktív gyerekkoncert telt házas publikuma többek között azt is megtudta, hogy „Hajón lakni jó lehet: bámulni a kék eget”.

A 25. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár vasárnap délig várja látogatóit.

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

Erdőszentgyörgyön sétált a medve

Egyesek szerint két-, a RO-Alert rendszer szerint háromboccos anyamedve járt csütörtökön reggel Erdőszentgyörgyön. Egy traktorforgalmazó vállalkozó örökítette meg azt a pillanatot, amikor a nagyvad és kicsinyei tőle néhány méterre elhaladtak a 13A jelzésű országúton, a település alsó, Havadtó felőli kijáratánál. Csibi Attila Zoltán polgármester értesülése szerint a medvék egy darabig a főúton haladtak, majd egy patakos résznel letértek a főútról és eltűntek. A vadak jelenléte szinte mindennapos a település környékén, legutóbb szerdán egy helyi gazdaságba tört be medve, és szárnyasokat pusztított el. Azt viszont már nemcsak agasztonak, hanem egyenesen veszélyesnek találja az előljáró, hogy nappal is megjelennek a nagyvadak az utcákon, főként azért, mert az anyamedvéket különösen irritálja az emberek közelsége. A városvezető szerint ilyenkor, az őszi betakarítások idején szoktak elvonulni a medvék a Küküllő alsó szakasza felé. A medvék megjelenésekor nem sokat lehet tenni: hívni kell a 112-es hívószámot, figyelmeztetni a lakosságot, figyelni az állat mozgását a csendőrség és a vadőrök megjelenéséig.

Nyárádszereda környékén is többször jelent meg medve az utóbbi napokban, látták fényes nappal és este, sötétedés után átszaladni az úton, a Nyárad felé igyekezve.

A vadállat egyre bennebb merészkedik az emberi környezetbe, a hét végén Szovátán, Hármásfaluban, Gödemesterháza is feltűnt az utcákon, a megyében a közelmúltban már két ember halálát okozta medvetámadás, legutóbb szombaton délelőtt találtak holtan egy oláh-kocsárdi juhászt. A medve hétfőn késő este visszatért a falu határába, és rátámadt egy bojtárra, aki ezúttal sérülésekkel megúsza a „látogatást”. Maros megye prefektusa kedden a helyszínen tájékozódott, ekkor kiderült, hogy a helyiek négy hónapja kértek kilövési engedélyt

egy, a közelben garázdálkodó állatra, de csak hétfőn kapták meg, miután már emberáldozata is lett a medvejárásnak. A prefektus kifejtette: idén a megyében a vadászegyesületek 33 kilövési engedélyt kértek, és csupán 12-t kaptak.

Medvetámadások máshol is történtek a múlt hét végén, szombaton Bazéd közelében egy vadászcsoporthoz támadt a nagyvad, amelyet azonban az egyik vadász önvédelemből lelőtt (és amiért elképzelhetetlen módon, de orvvadászat gyanújával vizsgálják az esetet!), továbbá ugyancsak szombaton Kis- és Nagydorján között sebesített meg egy vadórt a medve az erdőben, ahol egy csoport férfi (engedéllyel) vaddisznóra vadászott. Az áldozat kisebb sérülésekkel ez esetben is megúsza a támadást.

Kedden az RMDSZ parlamenti képviselői sürgősségi eljárást kértek a vadászati törvény mielőbbi szakbizottsági tárgyalására, míg Marius Pașcan, a PMP Maros megyei képviselője a miniszterelnökhöz és a környezet-, erdő- és vízvédelmi miniszterhez interpellált a medvekérdés rendezéséért és az emberi biztonság visszaállítása érdekében. A képviselő figyelmeztet arra, hogy elkezdődhet az önbíráskodás, a kárvallott és állandó rettegésben tartott lakosság mérgezéssel és egyéb módszerekkel meg fogja próbálni távol tartani a nagyvadat. Hasonló megfontolásból fogalmaztak meg kérvényt a nyárádméti polgármesterek is az október 12-én történt eset következtében (amikor a nyárádmagyarósi jegyző ölte meg a medve horgászás közben a Kis-Küküllőn, Vámosudvarhely határában), konkrét lépéseket követelnek annak érdekében, hogy a medvéket távol tartsák az emberi környezettől, a medvepopulációt szabályozzák, illetve csökkentik, és visszaszorítják sajátos életterébe. A Nyárad és Kis-Küküllő vidékének előljárói napokon belül tárgyalnak az ügyről, mielőtt folyamodványukat benyújtanák a hatóságokhoz. (grl)

Romániában 3500 cukorbeteg gyerek szerepel a statisztikákban Konferencia és családi nap

A Maros Megyei Cukorbeteg Gyermek és Fiatalok Egyesülete (ASCOTID) idén a Claudia Carmen Pescar Jótékonyági Egyesülettel partnerségben a marosvásárhelyi Grand szállóban szervezi meg immár hagyományossá vált rendezvényét a cukorbetegség világnapja alkalmából. A november 17-én, vasárnap 10 órától kezdődő eseményen orvosok tartanak előadásokat a technológia vívmányai használatának az előnyeiről, de szó lesz a megfelelő étrendről, illetve a cukorbetegség egyéb egészségügyi vetületeiről is. Emellett vércukorszintmérő szenzorokat ajándékoznak azoknak a fiataloknak, akik részt vettek az Ascotid Trail Race futóversenyen, a kisebbeket pedig játékok és különféle díjak várják.

Menyhárt Borbála

A Maros Megyei Cukorbeteg Gyermek és Fiatalok Egyesülete lapunkhoz eljuttatott közleményéből kiderül, hogy a Cukorbeteg Nemzetközi Szövetségének a statisztikái szerint 2017-ben világszerte 425 millió cukorbeteg tartottak nyilván, a becslések

szerint ez a szám 2045-re 629 millióra nő. Európában 2017-ben 66 millió cukorbetegről tudtak, ám a számuk 2045-re előreláthatólag 81 millióra fog növekedni. A romániai felnőtt lakosság körében a cukorbetegség előfordulását vizsgáló tanulmány szerint 2017-ben a 14,3 millióból 1,7 millióan szenvedtek

ebben a betegségben, a 20-79 év közöttiek 12,4 százaléka. Szintén tanulmányokra hivatkozva vonták le a következtetést, hogy minden 11 felnőttből egy cukorbeteg, és minden két cukorbeteg felnőttből egyenél nem diagnosztizáltak ezt. A Cukorbeteg Nemzetközi Föderációja az Egészségügyi Világszerve-

zet támogatásával minden évben november 14-én igyekszik felhívni a figyelmet a cukorbetegsége, a megelőzés, valamint a betegséggel kapcsolatos tájékoztatás jelentőségére.

Az idei téma a család és a cukorbetegség, ezáltal szeretnék tudatosítani az emberekben, hogy milyen hatással van a családokra a cukorbetegség, illetve felhívni a figyelmet a támogató háttér fontosságára. Mint ismeretes, a családnak kiemelt szerepe van a beteg lelki támogatá-

sán túl a kezelésben is, hogy megelőzhető legyenek az esetleges szövődmények.

A leggyakoribb a 2-es típusú cukorbetegség, amely megelőzhető lehet az egészséges életmódra való odafigyeléssel: rendszeres testmozgással, étvágy, megfelelő időtartamú pihenéssel. Az 1-es típusú cukorbetegség autoimmun betegség, amely a leggyakrabban gyerekeket és fiatalokat érint.

Ennek az előjelei a következők lehetnek: fokozott szomjúságérzet, gyakori vizelet, túlzott étvágy mellett testsúlyvesztés, izomfájdalom, izzadás, homályos látás, állandó fáradtságérzet.

Romániában a statisztikák szerint több mint 3500 gyereknél diagnosztizáltak ezt a betegséget. Rodica Molnar, az ASCOTID elnöke szerint egyre zsengebb életkorú gyerekek családjai fordulnak hozzájuk támaszért. Ezek a gyerekek inzulinfüggők, és naponta 8-12, évente átlagban 3000-5000 tűszúrás szenvednek el a vércukorszint ellenőrzése és az inzulin beadása során. Ezért jelentenek óriási előrelépést a technológia vívmányai, elsősorban a vércukorszintet folyamatosan, tűszúrás nélkül nyomon követő szenzoros készülékek, amelyeket a cukorbeteg gyerekek családjai, sok esetben komoly anyagi erőfeszítés árán, igyekeztek beszerezni, hogy megkönnyítsék a mindennapjaikat.

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Színés Világ

XV. évf. 43. (690.) szám, 2019. november 15., péntek

A kényszermunka emléknapjára

A november 25-én 90. eszendejét töltő dr. Egyed Ákos akadémikusnak

Magyarország Országgyűlése hét éve úgy határozott, hogy november 25-e legyen a Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások emléknapja, mert 1953-ban ezen a napon 1500 politikai elítélt érkezhetett haza a Szovjetunióból.

Dr. Ábrám Zoltán

A szovjet hadifogságba, majd kényszermunkára került meghurcoltakról, különösen a málenkij robot áldozatairól nem lehetett beszélni a kommunizmus évtizedeiben. Sem Magyarországon, sem Romániában, sem a szovjet többi országában. Sőt, a megfélemlítés olyan nagymértékű volt, hogy az érintettek többsége 1989 után sem szólalt meg, félt a retorziótól. Mégis, a hallgatás fala megtört a rendszerváltással, a szovjet csapatok Magyarország területéről való kivonásával. Az Antall-kormány kárpótlási törvénye hívta fel a figyelmet a „szovjet szervek által történt kényszermunkára hurcolás” érintettjeire. A nekik juttatott kárpótlási jegyekkel és nyugdíjkiegészítéssel a magyar állam jogilag rendezettnek tekintette az ügyet. A megemlékezésekhez, emlékjelöltásokhoz, megemlékező ünnepségek és konferenciák szervezéséhez, gyűjtemények létrehozásához, könyvek kiadásához és filmek készítéséhez már több idő szükséges. Mindez nemcsak a földrajzilag behatárolt mai Magyarországra, hanem a határon túli területekre, kiemelten Kárpátaljára és Erdélyre is vonatkozik.

A GULAG–GUPVI-táborrendszer

A Szovjetunióban már az első világháborúban és az azt követő évtizedekben hagyományra lett az ingenymunkaerőt, az átnevelést, a

rendszer ellenségének tekintett büntetendő elemek elpusztítását szolgáló kényszermunkának. A szocialista forradalom győzelmét követően létrejött a Lágerek Főparancsnoksága, avagy a Táborok Főigazgatósága (GULAG), a főleg szovjet állampolgárok számára létrehozott büntető munkatábor-rendszer, amely Sztálin diktatúrája idején élte virágkorát (1). A Gulág a szovjet államon belüli „dekadens elemek”, politikai elítéltek és köztörvényesek golgotája lett, de az első világháború hadifoglyait is befogadta. A szovjet állampolgárok személyenkénti elhurcolással, bírósági eljárással és ítélettel kerültek ide, a legnagyobb halandóság a politikai foglyok körében volt tapasztalható (1, 2).

A második világháború már rögtön a kitörését követően új helyzetet teremtett a Szovjetunió számára. 1939-ben megtörtént a hadifoglyokat és a külföldről internált civileket dolgoztató táborrendszer, a külföldiek GULAG-ja, a Hadifogoly- és Internáltügyi Igazgatóság, avagy (Fő)parancsnokság (GUPVI) létrehozása, amely a háborús viszonyok között a munkaerő-szükséglet biztosítását szolgálta tömeges elhurcolással és bírói ítélet nélkül. A II. világháborúból győztesként kikerülő Sztálin parancsára 1945-ben az egész táborrendszert átszervezték, és összességében egy közel ötezer főtáborból és melléktáborból álló GULAG–GUPVI-hálózat jött létre a világ legnagyobb országában, hatalmas földrajzi távolságokra egymástól. Rajtuk kívül speciális és elkülönített munkabrigádok és táborok, kórház-táborok, büntető munkatáborok és börtönök is létrejöttek és működtek (3).

Gyűjtőnéven a GULAG–GUPVI-világ táboriban sok millió személy pusztult el, mégis aránytalanul kevesebbet beszélünk róla,

mint a világháborús veszteségekről, beleértve a holokausztot is. A politikailag megbízhatatlan oroszokon, szovjet polgárokon kívül a kényszermunkatáborokban több millió külföldi fordult meg. Legnagyobb számban japánok, németek és magyarok, de rajtuk kívül lengyelek, románok és még számos, húszegynéhány nemzet tagjai (4). A győztes hatalmak bűnös hallgatása mellett a kényszermunkások a szocializmust építették, amikor vasútvonalak, utak, erőművek, ipari létesítmények, gátrendszerek létrehozásánál dolgoztak, vagy éppenséggel a bányászásban, az altalajkincsek kitermelésében, kohászatban és egyéb nehézipari ágazatokban, a mezőgazdaságban, építkezésben dolgoztatták őket (5).

A szovjet kényszermunka, a málenkij robot magyar áldozatai

A második világháború idején a doni áttörés utáni harci helyzet következményeként, majd a Vörös Hadsereg Magyarország területén vívott harcai során került fogságba a hadifogoly magyar katonák jelentős része. Többségük nem élte túl az embertelen körülményeket. A második világháború végén, 1944 őszétől a szovjet fegyveres szervek kényszermunkára gyűjtötték össze az embereket, ami áthallása alapján málenkij robot (kis munka) néven került a magyarság köztudatába, mivel csupán néhány napos munkával hitegették őket. A málenkij robot (málenkaja robot) tulajdonképpen a magyar állampolgárokkal a Szovjetunióban tömegesen végzetett kényszermunka gyűjtőneve (6). A parancsban megfogalmazott kényszer, a világháborús szenvedésektől megszabadító „felszabadító” erőbe vetett kezdeti részleges bizalom, a jól álcázott félrevezetés miatt csekély volt az ellenállás, sőt egyesek önként jelentkeztek, hogy részt vesznek a romeltakarításban, a valóban szükségesnek ítélt munkálatokban. Ehelyett a fogságba vetett polgári személyek többségét hadifogolyként (a diktátornak meghazudott túlzott hadifogolylétszám mesterséges kiegészítésére), kisebb részüket internáltként hurcolták el a szovjet fegyveres erők, és távoli munkatáborokba szállították az ad-hoc felállított gyűjtőtáborokból.

A felszabadítás hazugsága és a megszállás ténye fokozatosan bizonyosodott be az akkori Magyarország lakossága számára, hírzárlat híján ki-ki a „saját bőrén megtapasztalva”. Százegzerszámra megerőszkolt és szifilisszel megfertőzött nők, kényszermunkára száműzöttek százezrei által minden második magyar család érintetté vált, beleértve a mai anyaországban túli területeket is. Fiús kinézetű vagy férjeik oldalán önként jelentkező nőket is internáltak, hadifogolynak nyilvánítottak. Háromnapos hideg élelmet vehettek magukhoz,

és háromheti kegyetlen vonatozás során jutottak el a lágerekbe (7). Már aki túlélte a hideget, az éhezést és a borzalmas közegészségügyi viszonyokat. Ráadásul az embertelen szenvedést túlélők számára megmaradt a hallgatás kínja, a megfélemlítés és a rettegés attól, hogy újra lágerbe kerülhetnek, avagy a titkosrendőrség célpontjaivá válhatnak. A Szovjetunió a Közép-Európa felett aratott katonai győzelmét arra használta fel, hogy a legyőzött népek lakosságát tömegesen rabszolgamunkára hurcolja, majd később politikai befolyása miatt hallgatásra kényszerítse. Megtorlás, megfélemlítés, kollektív bűnösség, jóvátételi munka jegyében (4, 6).

Különösen súlyos helyzetbe került a kárpátaljai magyarság, mivel az ottani elhurcoltatás egyúttal etnikai tisztogatást jelentett, és előkészítette a terület Szovjetunióhoz való csatlakozását (1944. november 12-én kiadott 0036-os parancs). A szavazópolgárok egy részének a semlegesítése, a helyi magyar vezetők politikai meghurcolása nagyban elősegítette a szovjet célok megvalósítását. A történések szerint mintegy negyvenezer magyart vittek el málenkij robotra, többségüket a szolvai gyűjtőtáborból. A rendszerváltást követően Kárpátalján hangsúlyosan megemlékeztek a világtörténelem eme szomorú fejezetére, és Szolván kegyeleti emlékhelyet hoztak létre (8, 9).

Nagy méretet öltött a romániai magyarok és náluk nagyobb számban romániai németek kényszermunkára kényszerítése. Megjegyzendő, hogy a szász lakosság német identitásán túl a náluk nagyobb számban meghurcolt bán-sági és szatmári svábok többsége erőteljes, akik domináns magyar identitással rendelkeztek. Továbbá, az előírt és szigorúan megkövetelt létszám teljesítése érdekében sokszor németes nevű magyarokat tartóztattak le. Az első deportálási hullámban, 1944 szeptember-október folyamán, a Vörös Hadsereg átvonulása idején, Észak-Erdélyben mintegy húsz ezer magyar polgári lakos esett szovjet fogságba, és a Foksány melletti gyűjtőtáborból elsősorban az Urál-hegység lábainál elterülő munkatáborokba kerültek. A szovjetek legkorábban Háromszéken és a Csíki-medencében gyűjtötték össze mintegy három ezer magyar civilt, majd a Maros völgyében becslések szerint négyezer magyar polgári lakost. Ezt követően Torda és Kolozsvár környékén került sor a még nagyobb méretű letelepítésekre, mivel a hiányzó hadifogolylétszám egy részét magyar civilekkel pótolták (10).

Az elhurcolások második hulláma már elsősorban a német lakosságot érintette, legalább hetvenezer-nyolcvanezer személyt, akiket – többek között – a manapság háborús viszonyok közé került

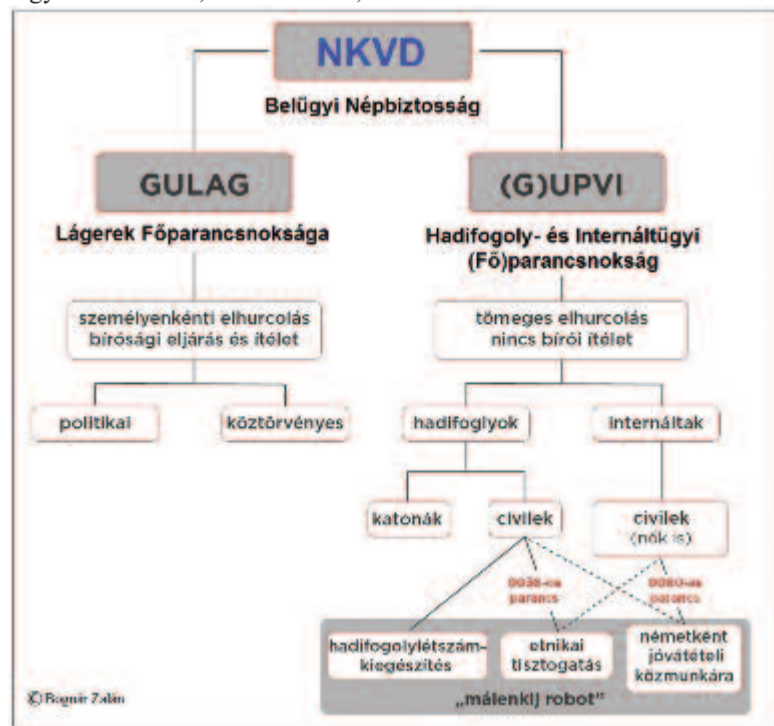
Kelet-Ukrajnába, a Donyec-medencei szénbányákba deportáltak (11). Általános gyakorlat szerint a szovjet haderő bárkit bárholonnan és bármikor közmunkára, annak ígérete helyett pedig kényszermunkára hurcolhatott. A gyanútlan emberek néhány napos „kis munka” helyett néhány éves rabszolgamunkára kerültek, kegyetlen körülmények közé. Összességében az elpusztult erdélyi áldozatok száma mintegy húsz ezerre tehető, de akár harmincezerre is, amennyiben azt vesszük figyelembe, hogy három kényszermunkatáborba száműzött személyből utólag csak kettő tért haza (4, 10).

A GULAG–GUPVI-táborok egyszerre szolgálták az ingyenes munkaerő biztosítását a szocializmus építéséhez, valamint a politikailag megbízhatatlan elemek semlegesítését, átnevelését. Egy időben akár hétmillió főre volt tehető a befogadóképességük (2). A szovjet és a német állampolgárok után a kényszermunkatáborok legtöbb áldozata magyar volt, becslések szerint a szovjet munkatáborokban dolgoztatott magyar állampolgárok – beleértve az időközben elcsatolt területekről is – száma megközelíti az egymillió főt (12). A különböző országrészekből meghurcolt magyarok mintegy kétezer munkatáborban szóródtak szét. Elsősorban GUPVI-táborokba kerültek, de néhány tízezer GULAG-táborokba, mivel közöttük egyirányú átjárás létezett a még szigorúbb körülményeket nyújtó Gulág irányába (1). Az élet- és munkakörülmények mindenhol embertelenek voltak, az étekezéseknél egy főre néhány száz grammnyi kenyéradag, szintelen tea, híg leves, esetleg főzelék járt. Az állandó éhezés, az embertelen munkakörülmények, a túlszűfolttság, télen a kegyetlen hideg megtizedelte a munkatáborok lakóit (13). Pontosán nem lehet meghatározni sem az ártatlanul elhurcoltak számát, sem az elpusztult áldozatokét. Átlagosan egyharmaduk sohasem szabadult ki, nem élte túl a viszontagságokat; már a gyűjtőtáborokban, a tranzittáborokban, kiutazás közben, a kialakult járványok miatt vagy a kényszermunka során vesztette életét. Többségük jeltelenül és névtelenül szerepel, kisebb részük a szovjet nyilvántartásokba kerülve, máig feltáratlan tömegsírokba elhantolva. Ma már ki lehet és ki kell mondani: mintegy háromszázezer magyar meghurcolt halt meg a Szovjetunió lágereiben, összességében többen, mint a második világháború harcterein (14).

Amint egy ismeretlen szerző megírta a lágerballadában: „csupasz csontig elapadva/ nem bírták a robotot,/ messze földön a lágerben/ de sok férfi maradt ott. / Orosz földön meggyötörve/ a halálé lettek ők,/ titokban őrzik csontjaikat/ a jeltelen temetők”. (4).

(A zárójelbe tett számokkal jelölt lábjegyzetek a sorozat utolsó részében olvashatók)

(Folytatjuk)

A természet kalendáriuma (CCCLXXXIV.)

Kiss Székely Zoltán

*Ó, virrasztások évszaka!
Vastagon fog a tinta, zordul.
A rozsdalevű éjszaka
már hatkor a kertekre csordul:
Reves fák nyírka folydogál
s te arra gondolsz: mennyi éved
van hátra még? Jaj meg-megáll
a láb, mert fél, hogy sírba téved.*

– Ősz végi melankólia. Kérdést kötöz reá
Dsida Jenő. A sötétség verse így folytatódik –

*...Mondd, kissé mártottál-e már
hőféhér cukrot barna lébe,
egy fekete-kávés pohár
keserű, nyirkos éjjelére?
S figyelted-e: a sűrű lé
mily biztosan, mily sunyi-resten
szivárog, kúszik fölfelé
a kristálytisztá kockatestben?
Így szívódik az éjszaka
beléd is, fölfelé eredve,
az éjszaka, a sár szaga
minden rostodba és eredbe,
mígnem egy lucskos, barna esten
az olvadásig itat át,
hogy édesítsd valamely isten
sötét keserű italát.*

Korán sötétedik. Az abszurd és idióta órá-
átállítás után még korábban.

(Az **idiosz** az ógörögöknél még magának
való embert jelentett. A rómaiak a **tudatant**,
a **kontár** embert értették alatta. A ma Homo
sapiense is bele akar kontárkodni az óráát-
lítással a természet rendjébe. Évszázadnyi idő
kellett hozzá, hogy ráébredjen kísérletezge-
tése sikertelenségére.)

Felnézek az égre. Fölöttem már, kissé dél
felé a zenittől, ott fityegnek a Halak. A miti-
kus két hal. A tavaszi nap-éj egyenlőség ide-
jén tartózkodik itt a Nap: itt keresztezi
egymást az égi Egyenlítő és az ekliptika. A
precesszió miatt a tavaszpont 6000 év múlva
innen lép át a Vízöntőbe. Az ógörögök Aph-
roditét és Éroszt képzeltek bele ebbe a csil-
lagsokadalomba. A mítosz szerint kettejükét
a szörnyeteg Tüphon támadta meg. Ők a ten-

ger vízen keresztül menekültek, hallá vál-
tozva. Hogy el ne sodródjanak egymástól,
egy szalagot kötöttek egymás lábára. Ez pis-
lálkol fölöttem most a tiszta égbolton megtört
vonalával. A Pegazus négyszögétől D-DK-re
jól kivehető az egyik hal – Érosz – hét csil-
lagból álló gyűrűje.

A halaktól délre Cet, innen kelet felé ha-
ladva az Eridánuszt az Orion követi. Fölötte
a Bika, a Kos és az Androméda vezet vissza
a Pegazushoz. A Pegazus fejtől nyugatra a
Csikó, a Delfin és a Róka. A Rókatól észak
felé a Hattyú, a Lant a Céfeusz és a Sárkány
fénylik. A Sárkány farka a Kis Göncöl és a
Nagy Göncöl közé ékelődik. Innen K-nek
fordulva a Hiúz és a Zsiráf között elhaladva
a Szekeres vezet vissza az Orionba. Ez utóbbi
és az Ikrék között, ami szinte rátapad a K-
ÉK-i horizontra, a Hold üdvözlő. Három
napja volt telehold.

*A holdat bámulom,
a holdat,
a november öléből burjánzó
ködben
csapzottan-lógó teliholdat,*

– írja **Novemberi holdjában Tornai József** –

*hamar besötétült,
(...) a november-asszony
terebélyes szoknyaiból
bágyadtan fölbukó holdat
figyelem,
a véres teliholdat,
korán fekete lett a délután,
feketerigók csettegnek
és én a halalós lókoponyájú holdnak,
a lüktető homlokú teliholdnak
suttogom:
(...) mint az örökké virágport
szakító szél,
(...) a cseresznye-, mandula- és diófák
levetkőztek a kertben,
sárgul-vöröslök a ruhájuk
egy kupacban;
(...) röntgenképszerű fák
főle ágaskodó
hold
(...) nem szórják már rám szirmaikat
a hegyen rózsabokrok,*

*csak a száraz csipkebogyó-tüzek
melegítik pirosan
a szerelem hideg homályából
kidagadó holdat,
a november nyirkos rongyai közt
gőzölgő teliholdat.*

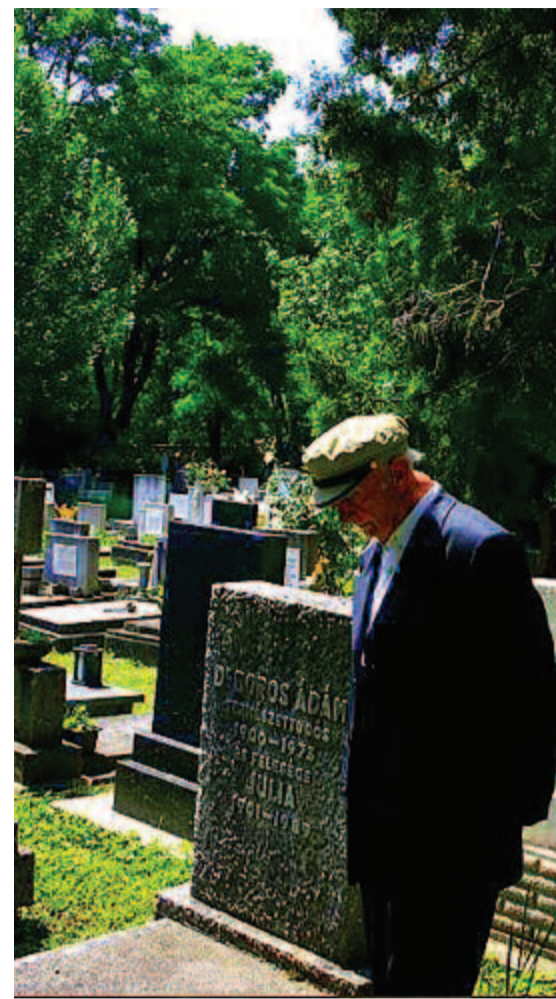
Égi ösvényekről földiekre térve, no-
vember ködéből messzetűnt világok
Erdélyének tudósai sorakoznak.

146 évvel ezelőtt, 1873. november
17-én született Aradon **Pekár Dezső** fi-
zikus. 1895-től kapcsolódott be a híres
Eötvös-inga-mérésekbe. Gravitációs és
mágneses méréseket végzett a Fruska
Gorán, a Balaton jegén, Tirolban, az
Erdélyi-medencében. 1906-ban a göt-
tingai egyetem filozófiai fakultásának
pályázatán az **Eötvös Loránd – Pekár
Dezső – Fekete Jenő** szerzőhármas
nyerte el az első díjat: a **Newton**-féle
törvény rendkívül messzemenő érvé-
nyességi tartományát mutatták ki. Eöt-
vös Loránd halála után – a **Természet
Világa** novemberi száma Eötvös Lo-
ránd munkásságát idézi meg –, 1919.
november 18-án (éppen egy évszázada)
hozták létre a világ első, alkalmazott
geofizikával foglalkozó intézetét, az
Eötvös Loránd Geofizikai Intézetet, az
ELGI-t. Első vezetője Pekár volt. A
torziós inga használata a kőolajkutatás
területén a '20-as és '30-as években
vált elterjedté, ez tette világhírűvé ha-
lála után Eötvös Loránd nevét.

November 18-án emlékezünk meg
Jendrassik Jenő fiziológusról, a magyar
orvosi fizika megteremtőjéről. Kapnikbá-
nyán született 1824-ben e napon. 1853-ban
orvosi oklevelet szerzett Bécsben. Két év
múlva Erdély koleraorvosa. 1857-ben Ko-
lozsvárott, az orvos-sebészeti tanintézetben
az elméleti orvostan tanára. 1860-tól halá-
lág a pesti egyetemen dolgozott. A borda-
közi izmok működését és a
szemmozgásokat tanulmányozva, az izom-
működést elektromos és mágneses folyama-
tokra vezette vissza.

November 18-án, 1663-ban született Er-
dély kiemelkedő polihisztor tudósa, a messze
földön híres bányászati szakértő és orvosdok-
tor, **Köleséri Sámuel** is. 40 műve jelent meg
nyomtatásban latin, német s magyar nyelven.
Tárgyuk széles kört ölel fel: foglalkozott a fi-
lozófia, teológia, fizika, orvostudomány, tör-
ténelem, jog, nyelvészet és bányászat
kérdéseivel. **Pápai Páriz Ferenc** mellett kora
legnagyobb orvosának tartották. **Bod Péter
Magyar Athenas**ában írta volt róla: „... Er-
délybe jövén tsak hamar elhíresedett, mint-
hogy minden-féle tudományokban nagy
bőltessége volt; az orvoslás mesterségében
pedig nagy földön mássa nem volt, aki olly
jól a nyavalyák okait észrevehette volna, s
olly fundamentosan orvosolhatta volna.
Nem tartottak az ő idejében a két Hazában
hozzá hasonló tudósebert”.

November 19-én, 1900-ban született
Boros Ádám is. 1922–1957 között az 1915-
ben létrehozott **Gyógynövénykutató Intézet**-
ben dolgozott, 1945–54 között igazgatóként.
Nevéhez fűződik a gyógynövénykutatás és
-termesztés háború utáni újjászervezése. De
legkedveltebb szakterülete a mohászat volt.
A **Magyarország mohái** (1953), majd a kül-
földön is nagy elismerést szerzett **Magyaror-
szág mohaföldrajza és mohafldrója** (1968)
máig alapműveknek számítanak. Egyetemis-
taként 1972 májusában **Csűrös István**, ked-

Simon Tibor emlékezik botanikus barátjára 2015 júniusában

ves botanikaprofesszorom társaságában a
Tordai-hasadékban találkozhattunk vele:
éppen májmhókat gyűjtött. Néhány hónapra
rá örök májmhócsodái közé költözött. Egész
Európára vonatkozó mohaspóratlasz elké-
szítését tervezte, ennek a Kárpát-medencére
vonatkozó része készült el, de már csak ha-
lála után jelent meg 1975-ben, társszerzője
Járainé Komlódi Magda volt.

A Gyógynövénykutató Intézet megalaku-
lásának 100. évfordulóján, 2015 júniusában
Simon Tibor emlékezett meg botanikus ba-
rátjáról, Boros Ádámról, a sírja előtt.

Novemberi ködbe merülten az egy éve
végső megfigyelőállomásra költözött **Amb-
rus Antal István** egykori marosvásárhelyi
biológus, tanár, ornitológus barátomra is em-
lékezem. Talán még vannak a Mezőbánd kör-
nyéki falvakban vagy szülővárosában, akik
szívvel emlékeznek reá.

*Gyűjtenék fényt e dombhátak ormán.
November köde borít mogorván.*

*A lélek őszi csűr mélyén pihen.
Napsugárt emlékezik ideleln*

*az augusztusi széna. Illata
régmúlt nyarakba repít. Itt ma a*

*nyirkos délutánok pirókja zeng.
Réghallott otthoni nóta fészeng.*

*Elkéstem már: Rám szállt a felhő.
Madarász barátom emléke nő*

*árva csillag alá kopjafául
évmillióknak sugar-porábul.*

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2019-ben, november derekán

Csipkebogyó-tüzek pirosa

Híres erdélyi magyarok (1000–1990)

**Sorozatunkkal 990 év erdélyi nagyjaira emléke-
zünk, akikről talán nem tudunk semmit, de ők tet-
ték agyará Erdély kultúráját, tudományát vagy
vitték el hírét a nagyvilágba, s tetemes részt vállal-
tak az egyetemes magyar kultúra és tudomány
gazdagításában.** (Forrás: Magyar életrajzi lexikon, 1000-
1990. Főszerkesztő: Kenyeres Agnes)

Összeállította: Kuti Márta

KONCZ JÓZSEF (Bözöd, 1829. november 11. – Maros-
vásárhely, 1906. március 3.) történész, református főiskolai
tanár, könyvtárnok, levéltáros, honvédfőhadnagy. Teológiát
végzett a kolozsvári és nagyenyedi papnevelőben, utána tanár
Marosvásárhelyen. 1858-tól két évig külföldi egyetemeket lát-
ogatott, majd a marosvásárhelyi ref. kollégiumban tanár. A
Teleki-hagyaték rendezésével foglalkozott. 1896-ban a Teleki-
levéltárnak is őre lett. Irodalomtörténeti és egyháztörténeti
dolgozatai nagy számban jelentek meg. Főleg Erdély történe-
tével, múltjával foglalkozott. Gyűjteménye, kéziratgyűjteménye
Kolozsvárra az Erdélyi Múzeumba került. F. m.: Bethlen

Gábor fejedelem végrendelete (Marosvásárhely, 1878); A ma-
rosvásárhelyi ev. ref. collegium könyvnyomdájának százéves
története (Marosvásárhely, 1887); A marosvásárhelyi ev. ref.
collégium története (Marosvásárhely, 1896).

ELEKES DEZSŐ (Kézdivásárhely, 1889. nov. 11. – Bp.,
1965. ápr. 8.); statisztikus, egyetemi tanár. Főiskolai tanul-
mányait a kolozsvári tudományegyetem jogi karán végezte.
Részt vett az I. világháborúban; majd 1918-ban a Központi
Statisztikai Hivatal szolgálatába lépett. 1945-ben a hivatal al-
elnöke, 1946-48 között elnöke. 1947-ben a Nemzetközi Sta-
tisztikai Intézet washingtoni ülészakán mint a magyar
kormány hivatalos képviselője vett részt. 1935-ben a bp.-i tu-
dományegyetem magántanára, 1942-ben rk. tanára lett. A
Magyar Statisztikai Társaság 1923-tól titkárává, 1943-tól fő-
titkárává választotta. Sokoldalú érdeklődése a statisztika te-
rületén is megmutatkozott. Egyaránt foglalkozott
demográfiával, gazdaság- és kultúrstatistikával, ez utóbbi-
nak számos ágát módszertanilag is kidolgozta. Cikkei, tanul-
mányai főként a Magyar Statisztikai Szemlében – melynek
hosszú időn át szerkesztője volt – és a Magyar Statisztikai
Társaság francia nyelvű folyóiratában, a Journal de la Société
Hongroise de Statistique-ban jelentek meg. A szerkesztésé-
ben megjelent Mai Magyarország c. munka a II. világháború
után az ország első statisztikailag megalapozott honismerte-

tője volt. Nyugdíjaztatása után nagyszabású családvédelmi
és születéspolitikai tanulmányon dolgozott. 1924-ben me-
nyerte Bp. amatőr sakkbajnokságát. F. m.: A Dunavölgyi kér-
dőjel. A Duna környéki Közép-Európa gazdasági problémája
(Bp., 1934); Budapest szerepe Magyarország szellemi életé-
ben (Bp., 1938)

TELEKI SÁMUEL, GRÓF (? , 1739. nov. 17. – Bécs,
1822. aug. 7.); erdélyi kancellár. Domokos gr. (1773-1798)
apja. Fiatalkorában külföldi utazásán főleg könyvek gyűjtését
tűzte ki céljául. Mária Terézia uralkodása idején királyi ka-
marás, azután küllői főispán és erdélyi kormányzékai ta-
nácsos. II. József uralkodása alatt belső titkos tanácsos,
1784-től 1790-ig királyi biztos az akkor alkotott nagyváradi
kerületben. Szabolcs, Békés, Arad, Csanád, Csongrád vm. fő-
ispáni helytartója, a hajdú kerületben főkapitányi helyettes,
1785-től 1787-ig Bihar vm. főispánja, 1792-ben magyar al-
kancellár és Máramaros vm. főispánja. II. Lipót uralkodása
alatt erdélyi főkancellár és 1791-től ismét Bihar vm. főispánja
is. Ő állította fel nagy költséggel az 50 000 kötetnél többre
becsült marosvásárhelyi Teleki-könyvtár (Teleki-téka),
amelyet 1753-tól gyűjtött. Kiadta a könyvtár katalógusát,
összeállította Janus Pannonius műveit és két kötetben Ut-
rechtben nyomatta ki 1784-ben. 1939-ben emlékkiállítás
volt az OSZK-ban.

80 éve halt meg Csonka János, a karburátor feltalálója

Nyolcvan éve, 1939. október 27-én halt meg Csonka János, a karburátor egyik feltalálója, a magyar motor- és gépjárműgyártás elindítója. Az MTVA Sajtóadatbankjának anyaga:

1852. január 22-én született Szegeden Tsonka Vince „gépépítő” kovácsmester hetedik gyermekeként. Első tapasztalatait apja műhelyében szerezte, sokkal nagyobb örömmel vette kézbe a szerszámokat, mint a tankönyveket. 1871-től az alföld–fiúmei vasút szegedi főműhelyében, 1873-tól a MÁV budapesti fűtőházában dolgozott, majd külföldön, brit, svájci és francia üzemekben tanulmányozta a gépjárműgyártást, a varrógépektől az akkor teret hódító belső égésű motorokig. 1877-ben Párizsban tudta meg, hogy a budapesti Királyi József Műegyetem pályázatot írt ki tanműhelyének vezetésére, 32 jelentkező közül legfiatalabban, alig 25 évesen ő nyerte el a megbízást. A műhelyt korszerűsítette, a gyakorlati oktatásban saját költségére szakmunkásokat alkalmazott, ennek fejében a gépeket felhasználhatta saját munkájához is.

Első találmánya 1879-ben az első – négyütemű, vízhűtéses, szelepes vezérlésű – magyar gázmotor volt. Ezután elkészítette az 1885-ben szabadalmaztatott belsőégésű motorját, amely világítógázzal és petróleummal is működött, a váltáshoz csak egy kart kellett elfordítani. 1887-től a Ganz-gyár vezérigazgatója, Mechwart András felkérésére a gyár fiatal mérnökével, Bánki Donnáttal dolgozott együtt a vállalat motorjainak beüzemelésén.

A két szakember, akik között barátság is szövődött, 1890-ben kis-motort szerkesztett a mezőgazdaság

Csonka János szobra szülővárosában, Szegeden (forrás: wikipedia)

és a kisipar céljaira, ez Ganz-motor – Bánki-Csonka-motor – néven ismert. Jelentős közös alkotásuk az automatikus csőgyújtással működő motor és a gázkalapács is, leghíresebb szabadalmukra, a karburátorra (benzinporlasztóra) 1893. február 11-én kértek szabadalmat.

A porlasztó a robbanómotorok gyakorlati alkalmazásának legfőbb nehézségét szüntette meg. A benzint ugyanis fel kellett melegíteni, hogy a levegővel megfelelően keveredve robbanóelegyet alkosson, de a megfelelő és állandó arányú keverést nem tudták biztonságosan megoldani. A valószínűleg később született legenda szerint a Múzeumkert mellett sétálva egy virágjait parfümszóróval permetező lány láttán

támadt az az ötletük, hogy a benzint áramló levegővel porlasszák, ami azzal az előnnyel is járt, hogy a motor maga szívhatta be a keveréket. A karburátorra, amelyen túsabályozás, féklevegő-bevezetés és pillangószelep is volt, a kölniszórá mintájára juttatta a benzingőzt a hengertérbe, a világon elsőként kérétek szabadalmat. A porlasztót a német Wilhelm Maybach is kidolgozta, de ő csak fél évvel később, 1893 augusztusában kért rá szabadalmat, s ezt Bánkiék miatt már nem kapta meg. A tökéletesített porlasztót a benzinmotoros autókban a hetvenes években szorította csak ki az elektronikus befecskendezés, de egyszerűsége és olcsósága miatt motorkerékpárokon ma is gyakori a használata.

Csonka a múlt század elején rendezte be a műegyetem új mechanikai-technológiai laboratóriumát. Több anyagvizsgáló gépe közül a Rejtő Sándorral együtt szerkesztett papír- és szövetszakító gépe a legismertebb. Járműveket is tervezett, így motoros triciklit, majd 1905-ben a postának levél- és csomaggyűjtő autót – ettől az időponttól számítják a magyar gépkocsigyártást. Ez a négyütemű, négyhengeres és vízhűtéses motorral ellátott jármű átlagosan 26 km/óra, maximummal 35 km/óra sebességet ért el.

Csonka 1909-ben kezdte meg kisautóinak tervezését, emellett elkészítette az első magyar kompresszoros motort, tervezett továbbá csónak-, bányamozdony-, sinautó- és tüzelőautó-motort, autóbust és személygépkocsit is. A motorgyártásban ő alkalmazta először az alumíniumot, a nagyfeszültségű mágnesgyújtást és a vezérelt szívó-

szelepet. A műegyetemi tanműhely rohamos fejlődését a vezető gépjárművek nem nézték jó szemmel, tiltakoztak Csonka ipari tevékenysége ellen, ezért motorterveit 1912-ben eladta a Röck István gépgyárnak, a Magyar Wagon- és Gépgyárnak és a Magyar Általános Gépgyárnak.

1924-es nyugalomba vonulása után háza alagsorában gépműhelyt nyitott, ahol motorokat gyártott és javított. Az 1938-ban már háromszáz alkalmazottat foglalkoztató vállalkozásból jött létre az alapító halála után, 1941-ben a Csonka János Gépgyára Rt. (a későbbi Kis-motor- és Gépgyár). Csonka állította össze az első magyar automobil szakszótárt, műszereket, mérő- és anyagvizsgáló berendezé-

A postának tervezett levél- és csomagszállító autó (forrás: vezess.hu)

seket is tervezett. Utolsó szabadalmát 84 évesen nyújtotta be egy láncfűrészre. Sokoldalú és magas színvonalú tevékenységének elismeréseként a Mérnök Kamara engedélyezte az egyszerű gépészkovácsnak, hogy használhassa a gépészmérnöki címet.

Csonka János 1939. október 27-én halt meg Budapesten. Nevét több közterület, intézmény őrzi, a Csonka János-díjjal a magyar járműipar műszaki fejlesztésében kiváló eredményt elérő szakembereket jutalmazták. Portrészobrá, Vasas Károly alkotása a budapesti Közlekedési Múzeum előtt áll, 2012-ben, születésének 160. évfordulóján nyílt meg emlékmúzeuma a budapesti Bartók Béla úton abban a házban, ahol Csonka eredeti autószerelő műhelye, majd gépgyára működött.

Richard Sorge, Sztálin James Bondja

Hetvenöt éve, 1944. november 7-én végezték ki Japánban a német Wilhelm Richard Sorgét, a második világháború talán leghíresebb hírszerzőjét, akit a Le Figaro című francia lap nevezett el „Sztálin James Bondjának”. Az MTVA Sajtóadatbankjának portréja:

Egy német bányamérnök és egy orosz anya kilenc gyermeke közül másodikként született 1895. október 4-én Bakuban, de már Berlinben nőtt fel. Az első világháborúban megsebesült, élete hátralévő részében bicegett, a kórházban lábadozva lett meggyőződéses kommunista. 1919-ben politikatudományokból doktorált, ezután volt tanár, bérszámfejtő egy bányában, de agitáció miatt elbocsátották.

A letartóztatás előtt Moszkvába utazott, ahol a németen és az oroszokon kívül angolul és franciául is beszélő Sorgét hírszerzőnek képezték ki, majd 1921-ben hazaküldték. Németországban újságíróként dolgozott, a megszerzett és kiértékelte információkat szovjet kapcsolatainak továbbította. Három év múlva ismét Moszkvába ment, ahol a Komintern referense és szovjet állampolgár lett, miközben az állambiztonsági szolgálatnak is dolgozott. Felesége nem találta helyét, viszonyuk is megromlott, 1927-ben elváltak.

Nem sokkal később a katonai hírszerzés, a GRU hivatásos, titkos állományú tisztje lett. 1929 őszén újságíróként álcázva tért vissza Németországba, s belépett a felemelkedőben lévő Nemzetiszocialista Német Munkáspártba. Sorge századost egy év múlva egy mezőgazdasági lap szakírójaként Sanghajba delegálták, hogy tájékozódjon a

A mesterkém tiszteletére kiadott szovjet bélyeg (forrás: newstatesman.com)

kínai kommunisták ellen harcoló, Csang Kaj-sek vezette Kuomintang kormány szándékairól, ekkor kezdte kiépíteni később oly hasznosnak bizonyuló kapcsolatait. A társasági életben forogva elsőként tudta meg, hogy Japán Mandzsúria lerohanására készül, jelentését azonban Moszkvában hihetetlennek találták és mellőzték, pedig az pontosnak bizonyult. 1932-ben hazahívták, Moszkvában másodszor is megnősült, majd német kapcsolatainak megerősítése érdekében újfent Németországba ment. Újságírói álcája olyan remekül bevált, hogy – hónapokkal a náci hatalomátvétel előtt – az akkor még nem túl jelentős katonai hírszerzés, az Abwehr is felfigyelt rá, és beszervezte ügynökének. 1933 szeptemberében Japánba küldték, ahol hozzájárult kémhálózatának kiépítéséhez. Diplomáciai védettsége nem lévén, a lebakás azonnali halálát jelentette volna, ezért rendkívül szigorú konspirációra kényszerült, információforrásait még legköze-

lebbi társai elől is titkolta. Csoportjának két legfontosabb tagja Max Klausen távírász és a legmagasabb kapcsolatokkal rendelkező, hithű kommunista Ozaki Hozumi volt.

A természetesen viselkedő, a nőket és az alkoholt sem megvető Sorge sikeresen oszlatta el a japán kémelhárítás gyanúját, sőt még szovjetszakértőként is kikérték véleményét. Számos komoly információt sikerült szereznie, többek között az Antikomintern-paktumot megelőző német–japán tárgyalásokról, a japánok által a szovjet Távol-Kelet ellen Mandzsúriából indított provokációkról. Jelentéseinek fontos szerepe volt abban, hogy a Vörös Hadsereg 1939-ben Halhíngolnál legyőzte a japánokat, akik ezt követően felhagytak a terjeszkedéssel Szibéria felé. Sorge arra is figyelmeztetett, hogy a japánok megfertőzték a Halhíngol folyót, és a járványügyi intézkedések számos emberéletet mentettek meg.

Baráti kapcsolatot épített ki a tokiói német nagykövettel és annak feleségével, a követség belső információk tájékoztatójának szerkesztőjeként titkos, kódolt táviratokhoz is hozzáfért. Legfontosabb és a háború menetét döntően befolyásoló jelentéseit 1941 folyamán küldte Moszkvába. Márciustól többször jelezte, hogy Hitler a nyugat-európai hadjáratot befejezve az év nyarán a Szovjetunió ellen fordul. Májusban a támadás kezdetét június 20-ára tette, és a Wehrmacht hadigépezete június 22-én hadüzenet nélkül valóban rá is zúdult a Szovjetunióra. Annak, hogy a támadás felkészületlenül érte a Vörös Hadsereget, Sztálin paranoiával határos bizalmatlansága volt az oka. A diktátor az utolsó pillanatig hinni akart abban, hogy Hitler nem szegi meg

az 1939-ben kötött megemtetámadási paktumot, és az ennek ellentmondó jelentéseket figyelmen kívül hagyta, Sorgét trockista összeesküvőnek minősítette.

Sorge jelentéseiben ezután már megbíztak Moszkvában, akkor is, amikor szeptember elején jelezte, hogy Japán Amerika megtámadásával a Csendes-óceánon fog terjeszkedni, a Szovjetunió ellen nem tervez támadást. Ez az információ tette lehetővé, hogy 1941 decemberében a Távol-Keletről átvezényelt egységekkel megállítsák a német offenzívát.

Sorge körül azonban szorult a hurok. 1941. szeptember 28-án egy rutinrazzia során letartóztatták egyik informátorát, aki pánikba esve kiugrott a kihallgatószoza ablakán. Balszerencséjére életben maradt, és a titkosrendőrség, a Kempeitai a kivallatás során Ozaki, majd tőle Sorge nevét is megszerezte. Sorgét október 18-án tartóztatták le, és a kínzások nyomán ő is teljes beismerő vallomást tett. A japánok megpróbálták kicserélni, de Moszkvában még azt is tagadták, hogy ismernék (a német állampolgár Sorge feleségét azért német kémnek minősítették, és a Gulagra hurcolták). A Sztálin által

cserbenhagyott Sorgét 1944. november 7-én akasztották fel, maradványait Japán élettársa a háború után a tokiói Tama temetőben helyezte örök nyugalomra.

Sorge tevékenysége az 1950-es években került nyilvánosságra, de Moszkvában csak 1964-ben tetták nyilvánosan, amikor Hruscsov pártfőtitkár posztumusz a Szovjetunió Hőse címmel tüntette ki. A következő évtizedekben tiszteletére bélyeget adtak ki, utcákat, iskolákat neveztek el róla. Történetéből több könyv és film született, Douglas MacArthur tábornok, a Japánt megszálló amerikai hadsereg parancsnoka a kémkedés briliáns sikerének nevezte Sorge tevékenységét, amely a James Bond-regényeket író Ian Fleminget is lenyűgözte.

Sorge a '30-as években (forrás: pinterest.com)

Magyarország–Uruguay Ma felavatják a Puskás Arénát

Négy nappal a cardiffi, sorsdöntő Eb-selejtező előtt ma 20 órától (TV: M4 Sport) az Uruguay elleni barátságos mérkőzéssel avatja fel az új Puskás Arénát a magyar labdarúgó-válogatott; Marco Rossi szövetségi kapitány ígérete szerint nem tartalékol a walesi összecsapásra.

Az olasz szakvezető bizonyos szempontból nem is teheti meg, ugyanis a védelemből három kulcsjátékosára sem számíthat – Korhut Mihály eltiltás, míg Willi Orbán és Kádár Tamás sérülés miatt nem léphet pályára jövő kedden –, azaz az ünnepi találkozón kell megtalálnia azt az összeállítást a hátsó alakzatban, amely képes lehet megállítani a Gareth Bale és Aaron Ramsey által fémjelzett riválist. Ami biztos, hogy a védelem olyan felállásban kezd majd a mai mérkőzésen, amelyben még soha, és mindössze ez a 90 perce lesz, hogy összeszokjon. A középpályán viszont megoldódhatnak Rossi októberi problémái, mivel Nagy Ádám és Pátkai Máté is felépült sérüléséből.

A védelem tesztelésére tökéletes ellenfélnek tűnik a kétszeres világ-bajnok Uruguay, mivel a világranglistán ötödik dél-amerikai együttes soraiban olyan világsztárok ellen gyakorolhatnak a magyar védők, mint a Barcelonában futballozó Luis Suárez vagy a Paris Saint-Germain erősítő Edinson Cavani. Rossi kollégájának nincs csapatépítési problémája, ugyanis Oscar Tabarez a folytonosságot képviseli, 2006 óta, azaz 13 éve irányítja az uruguayi együttest, amely a tavalyi világbajnokságon és az idei Copa Americán is negyeddöntős volt.

Amikor a két válogatott legutóbb éppen a Népstadionban találkozott egymással, a magyarok akkor is ünnepeltek; ezúttal a stadionavatáson túl Gera Zoltánt búcsúztatják el, 1962-ben pedig a legendás Bozsik József köszönt el a címeres meztől.

Dzsudzák: még üresen is tele van energiával a Puskás Aréna
Dzsudzák Balázs nagyon szerencsésnek tartja magát, hogy a magyar labdarúgó-válogatott tagjaként részese lehet a Puskás Aréna avatómérkőzésének. „Rég nem adatott meg magyar játékosnak, hogy 68 ezer magyar szurkoló előtt lépjen pályára. Egész biztosan felemelő érzés lesz itt játszani. Stílusosan és extrán jól néz ki, még üresen is tele van energiával” – mondta a csapatkapitány, aki nem tudott olyan meccset felidézni, amikor ennyi néző előtt játszott volna.

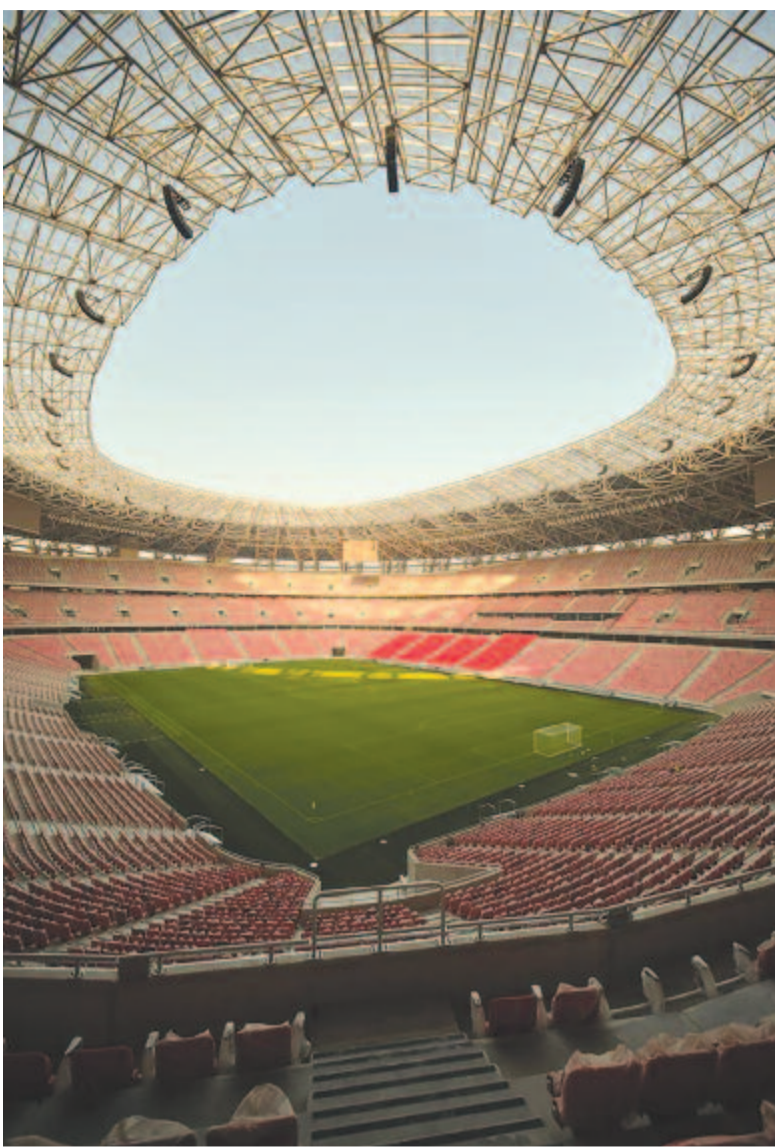

Foto: a Puskás Aréna közösségi oldala

Az 57 évvel ezelőtti találkozó úgy zárult 1-1-es döntetlennel, hogy a hazaiak gólját éppen a 101-szeres válogatottként elköszönő fedezet szerezte. Ez biztosan nem adatik meg a 40 esztendő Gera Zoltánnak, mert az U21-es válogatott

szakembereként tevékenykedő játékos nem lép pályára.

A Puskás Aréna kapuit magyar idő szerint 16 órakor nyitják meg, a magyar szövetség azt kéri a szurkolóktól, hogy az ünnepség 17.30-as kezdése miatt érkezzenek korán, és lehetőleg a tömegközlekedést használják, mert forgalomkorlátozás lesz a stadion környékén.

A találkozóra októberben három nap alatt minden jegy elkelt, így a 67.215 férőhelyes új létesítményben telt ház lesz, ami ezúttal 65.114 nézőt jelenthet, ilyen nagyszámú közönség pedig 33 éve nem volt Magyarországon.

Hétfégi sportműsor

LABDARÚGÁS. A 3. liga V. csoportjának 13. fordulójában, szombaton 14 órától: Nagybányai Minaur – Szászrégeni Avántul.

A 4. ligás bajnokság elitcsoportjának 14. fordulójában: Nyárádtői Unirea – Nyárádszereda, Segesvár – Erdőszentgyörgy, Marosludas – Nagysármás, Marosvásárhelyi Athletic – Marosszentkirály-Náznánfalva (marosszentkirályi pálya), Szováta – Kerelő, Marosoroszfalu – Radnót, Ákosfalva – Mezőszengyel.

A női 2. liga I. csoportjának 5. fordulójában, vasárnap 11-től, Nyárádszeredában: Marosvásárhelyi Ladies – Románvásári Lupițele Galbene; az I. csoport 5. fordulójában, vasárnap 11 órai kezdettel: Nagyvárad Bihor United – Marosvásárhelyi CSM.

A futsal 2. liga II. csoportjának 7. fordulójában, szombaton 16 órától: Korondi Junior 2017 – Marosvásárhelyi CSM.

KÉZILABDA. A férfi A osztály C csoportjának 7. fordulójában: Székelyudvarhelyi Szejke – Segesvári CSM.

A női A osztály D csoportjának 10. fordulójában, szombaton 16 órától: Temesvári CSU Universitatea de Vest – Marosvásárhelyi CSM.

RÖPLABDA. A női A2 osztály Nyugati csoportjának 5. fordulójában, szombaton: Nagyvárad CSU – Marosvásárhelyi CSU Medicina CNUE.

Újra Magyarországra érkezik májusban a Harlem Globetrotters

Májusban újra Magyarországra érkezik a Harlem Globetrotters, a világ leghíresebb kosárlabda-show-csapata.

A szervezők csütörtöki tájékoztatása szerint a sorozatban 94. turné szezonját megkezdő csoport legújabb, „Pushing the Limits” elnevezésű világ körüli útjának keretében május 19-én a Tüskecsarnokban mutatja be a kosárlabdázás legnagyobb trükkjeit. Az érdeklődők több mint kétszáz észak-amerikai helyszínen, valamint további harminc országban láthatják majd a 21 világrekorddal rendelkező Harlem Globetrotterst.

Az együttes legutóbb tavaly áprilisban járt Magyarországon. Műsora ötvözi a cirkuszt, a színházat és a komédia eszközeit a sporttal. Több helyszínen előadják majd például a teljesen elsötétített pályán a „Magic Circle” (Bűvös kör)

labdaadogató bemelegítésüket, amely során csupán csak egy világító Baden kosárlabda szolgáltatja az egyedüli fényforrást.

A rajongóknak lehetőségük lesz aláírások és közös fotók begyűjtésére, és azt is megtanulhatják, hogyan kell az ujjuk hegyén pörgetni a labdát. (MTI)

A Népstadion tovább él a Puskás Arénában

Az új Puskás Aréna a korábbi Népstadion helyén épült, részben hasznosítva annak elemeit. A Népstadion 1953. augusztus 20-án nyit meg, a magyar sport legnagyobb létesítménye, egy korszak „sportnagyhatalmi” jelképe volt.

Már 1896-ban megszületett egy nagy budapesti stadion elképzelése, amikor felvetődött, hogy az első újkori olimpia a magyar fővárosban lehetne. A kezdeti vonakodás után a görögök mégis megrendezték Athénban az olimpiát, a stadion azonban továbbra is napirenden maradt. A magyar sport nemzetközi sikereinek hatása az igényt csak fokozta, 1911-ben Magyarország megkapta az 1920-as olimpia rendezési jogát, de az első világháború megghiúsította a terveket.

Az első elképzelések a Vérmezőre álmódták a stadiont, de a XI. kerületi Nádor-kert és a Kerepesi út környéke is szóba jött, ahonnan a Magyar Lovaregylet elköltözött. A gazdasági helyzet azonban nem tette lehetővé egy nagy sportberuházás elkezdését. A téma később nagy nyilvánosságot kapott, 1924-ben törvényt hoztak egy új stadion építésére, a sportadót is bevezették, de a befolyt összeget nem arénaépít-

tésre költötték. Ebben az évben Hajós Alfréd olimpiai bajnok úszó a stadion terveivel szellemi olimpiai ezüstérmet nyert – ám az sem valósult meg. A harmincas évek elején az óbudai Aranyhegy oldalában, a Városligetben, a Margit- vagy a Népszigeten, Lágymányoson vagy Pasaréten gondolták elhelyezni az arénát, a háború ismét megakadályozta a megvalósítást.

Az országgyűlés 1945-ben megszavazta a stadion költségeit, belekerült a hároméves tervbe is. Az Építéstudományi Intézetet (ÉTI) bízták meg az elhelyezés kérdésének vizsgálatával. Két évvel később egy osztrák–magyar válogatott meccsen leszakadt az Úllői úti pálya tribünje, 250 ember zuhant le, csak a véletlenül múlt, hogy senki sem halt meg. A szerencsétlenség felgyorsította az előkészítő munkálatokat, 1948-ban az ÉTI tervezői, Dávid Károly, Juhász Jenő és Kiss Ferenc elkészítették az első vázlat-terveket, 70 ezer fő befogadóképességű stadiont képzeltek el a Kerepesi, Dózsa György és Thököly út közti területre.

Az építményt 90 százalékban előregyártott elemekből tervezték, építész Dávid Károly, statikusa Gilyén Jenő volt. A stadiont a későbbiekben 100 ezer főre akarták

bővíteni. A lelátókat 18 óriási pilon tartotta, északi és déli oldalára egy-egy maratoni kapu, a nyugati oldalra a díszpáholy, a keletre az öltöző-épület és a játékoskijáró került.

Az építkezés – végleges tervek nélkül – 1948. július 13-án kezdődött el a Stadionépítő Vállalat kivitelezésében. Az első kapavágást a régi lóversenypálya 27 hektáros telkén Hegyi Gyula, az Országos Testnevelési és Sportbizottság (OTSB) elnöke tette meg. A főváros lakossága lelkesen azonosult az ügygel, rengetegen vettek részt önként a munkában. A helyszínen hét üzemből gyártották előre az elemeket, köztük a 20-24 tonnás vasbeton gerendákat. Megmózgattak 664 ezer köbméter földet, 84 nagy építőgép, daruk, mozdonyok, exkavátorok, szállítószalagok, úthengerek és betonkeverők dolgoztak az építkezésen: 45 ezer köbméter betont, 2500 tonna betonvasat dolgoztak be, 24 ezer tribünelemet és közel 15 ezer lépcsőelemet helyeztek el. A világításához és az eredményjelző berendezésekhez 18 ezer izzóra volt szükség, 150 ezer folyóméter vezeték építettek be. A költségek akkori áron 160 millió forintot tettek ki. A stadiont a szocreál építőművészet jegyében munka közben is majdnem áttervezték, de ez pénz- és

időhiány miatt végül elmaradt. A Szabad Európa Rádió jelentette: megrepedtek a gerendák, emiatt nem tudják időre befejezni a létesítményt. Ekkor négy minisztert tettek felelőssé az augusztus 20-i befejezésért, Farkas Mihály honvédelmi miniszter ezer katonát rendelt ki az építkezésre. Így a korszak presztízsbetűhűzése határidőre elkészült, hivatalosan 78 ezres lelátókkal. A tervezett százezres tribün sosem valósult meg.

A Népstadion megnyitására nagy ünnepélyt rendeztek díszfelvonulással, zászlós parádéval. Jelen volt Avery Brundage, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke is, akit a sajtóteráson helyeztek el, mivel „a nép nagy vezére”, Rákosi Mátyás nem volt hajlandó egy imperialista ország polgárával megosztani a díszpáholyt. Fellépett 12 ezer tornász, majd 2100 sportoló vonult körbe a futópályán, ezután az OTSB elnöke, Hegyi Gyula tartott nyitóbeszédet. A magyar zászlót a Himnusz hangjai mellett Csermák József olimpiai bajnok kalapácsvető vonta fel. Ekkor tízezer gámbot eresztettek szabadon, majd a Norvégia–Magyarország atlétikai viadal második versenynapját rendezték meg, a magyar együttes 140,5-71,5-re győzött. Ezután a Budapesti Honvéd–Spartak Moszkva labdarúgó-mérkőzésen a magyar

csapat 3-2-re nyert. A tornabemutató záró képe egy vörös csillagból kiemelkedő gúla volt, amelynek tetőjén a Szabadság-szobor nőalakja magasodott ki. Ezután még egy 400 fős néptáncgyűttes lépett fel, majd a program a magyar A – magyar B női válogatott mérkőzésével zárult, a végeredmény 7-3 volt.

A Népstadion első igazgatója a szintén olimpiai bajnok kalapácsvető, Németh Imre lett. Az aréna 1959-ben négy vasbeton oszlopra szerelt villanyvilágítást kapott, és 83 ezer főre bővítették a lelátókat. A stadion számos nagy sportesemény színhelye volt, elég csak az 1954-es főiskolai világbajnokságot, az 1954-es, 7-1-es magyar győzelemmel végződött magyar–angol labdarúgó-mérkőzést és Kovács Józsefnek a szovjet Kuc felett 5000 méteren aratott győzelmét említeni. A legtöbben, 104 ezren az osztrák–magyar mérkőzést nézték meg 1955-ben. Később megszüntették az állóhelyeket, ez csökkentette a befogadóképességet.

A stadionban számos kulturális rendezvényt, megakadályozást is tartottak. Az 1990-es években az építmény felújítása során megerősítették a felső lelátó szerkezetét, lefedték a sajtópáholyt. A létesítményt 2002-ben Puskás Ferencről, az Aranycsapat világhírű csatáráról nevezték el. (MTI)

**MISSISSIPPI
SZÖNYEGMOSÓ**

Szőnyegmosás, -szárítás
professzionális módon.

Rögzített padlószőnyeg
mosása helyszíni kiszállással.

Kanapé-,
ülögarnitúra-tisztítás.

Rendelésért és egyéb
információkért hívja
bizalommal
a 0799-998-899-es
telefonszámot. (sz.-l)

A hirdetésírókban
megjelent közlemények,
reklámok tartalmáért
a hirdetésfeladó
vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

TÚZIFA eladó. Tel. 0749-465-511.
(1/5177)

ELADÓ sírhely a katolikus temetőben.
Tel. 0722-648-437. (7/5184)

ELADÓ jó minőségű, nagy húsdísznó és
húslibák. Tel. 0732-586-648, 0365/420-
368. (3/5211)

A MAROS MEGYEI POSTAHIVATAL alkalmaz személyzetet
Nyáradkarácsonba. Bővebb információ
a 0265/224-300-as telefonszámon vagy a www.posta-romana.ro
weboldalon a Cariere címszónál. (sz.-l)

ELADÓ többfajta oltott gyümölcsfa:
szőlő, málna, egres; rózsák több szín-
ben, valamint több méretű tuja ked-
vező áron. Tel. 0741-763-416.
Marosszentgyörgyön, a Gemini étter-
em mellett. (16/5254-I)

ELADÓ mosógép, kályha, hűtőszek-
rény, porszívó, kanapé, ágy, matrac,
szőnyeg, ágynemű, konyhabútor,
szekrény, asztal, állólámpa, kerékpár,
babakocsi, innoxkagyló, turistagázpa-
lack. Tel. 0751-584-484. (12/5249-I)

ELADÓ/KIADÓ gyümölcsös és vete-
ményes. Tel. 0770-237-772. (5/5281)

ELADÓ váltókeke, tárcsás kasza. Tel.
0745-404-666. (9/5285-I)

ELADÓ írásos kézimunka. Tel.
0365/738-788. (1/5313-I)

ELADÓ jó minőségű, cukor nélküli,
54 fokos szilvapálinka – 35 lej/liter.
Tel. 0741-997-584. (1/5294-I)

ELADÓ friss dió nagyobb mennyi-
ségben. Érdeklődni a 0742-598-242-
es telefonszámon. (sz.-l)

ELADÓ összecukható asztal. Méretei:
190x90x77 cm. Tel. 0740-832-245.
(5/5298)

ELADÓ spanyolmeggyfa-csemeték. Tel.
0365/410-620. (6/5299)

ELADÓ Albalux mosógép, centrifuga és
50 literes bojler. Tel. 0365/410-620.
(6/5299)

LAKÁS

KIADÓ másfél szobás, jó állapotban
levő bútorozatlan garzon a Kárpátok
sétányon. Tel. 0749-425-152.
(6/5182-I)

ELADÓ teljesen felújított, modernizált
ház Nyáradmagyaróson, a központ-
ban: 2 szoba, konyha, fürdőszoba,
előszoba-terasz, pince, kazánház fa-
fűtéssel. Az udvaron kőből épített
csűr, a kertben 150 szőlőtőke. A telek
11 ár. Érdeklődni a 00-40-740-180-
058-as számon. (v.-l)

KIADÓ 2 szoba a Kövesdombon hosszú
távra diáknyaknak. Tel. 0770-385-712.
(2/5237)

GARZONT és tömbházlakást vásárolok.
Tel. 0745-423-310. (11/5287)

ELADÓ 2 szobás lakás iskolák és
egyetemek környékén. Tel. 0748-627-
732. (11/5287)

ELADÓ 2 szobás lakás a Kövesdombon,
34.500 euró. Tel. 0737-797-975.
(11/5287)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, GARÁZSKAPUK és
egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok nagy vá-
lasztékban. Tel. 0265/266-425, 0265/511-439, 0745-379-638. (sz.-l)

TERMOPÁN ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német
REHAU profilokból. Tel. 0265/266-425, 0265/511-439, 0745-379-
638. (sz.-l)

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ teljes körű
ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temet-
kezés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534.
(20875-I)

HENI MED CENTER – Ingyenes orvosi kivizsgálás küldőpapír-
ral: reumatológia (gerincfájás, térd-, váll- és csípőpanaszok); belgyó-
gyászat. Kedvezményes árak: bőrgyógyászat; neurológia;
ultrahangos kivizsgálás; allergológia; immunológia; doppleres ultra-
hangvizsgálat. Tel.: 0770-310-944. Cím: Pr. Dr. Ghe. Marinescu u.
47/3. szám (November 7.). (64198-I)

SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLÓ, KÜLSŐ REDŐNY, SZÚ-
NYOGHÁLÓ, PÁRKÁNYOK SZERELÉSE. Tel. 0744-504-536.
(64124)

TERMOPÁN NYÍLÁSZÁRÓK, VASAJTÓK, SZALAGFÜGGÖ-
NYÖK JAVÍTÁSA ÉS BEÁLLÍTÁSA. Tel. 0744-504-536. (64124)

GYERMEKPÉNZ- és ADÓ-VISSZAIGÉNYLÉS Németországból,
Ausztriából és Hollandiából. UNIONTAX iroda, Marosvásárhely,
Predeal utca 10. sz. Tel. 0773-372-571. (21658-I)

FORDÍTÓI JOGOSÍTVÁNNYAL rendelkező MUNKATÁRSAT
keresek. Tel. 0726-215-840. (sz.-l)

FOGLALKOZÁS-EGÉSZSÉGÜGYI RENDELŐ NYÍLT a 2-es
Számú Poliklinikával szemben, a Transilvania bank mellett. Tel.
0738-889-933. (2/5194)

A TIMKO PÉKSÉG alkalmaz MUNKÁSOKAT a pékségbe, EL-
ÁRUSÍTÓKAT, BETEGNYUGDÍJASOKAT (3-as fokozat) és SO-
FÓRT. Tel. 0756-128-310, 0756-128-313. (sz.-l)

ALKALMAZUNK SOFÓRT ÁRUSZÁLLÍTÁSRA. Érdeklődni a
0743-119-998-as telefonszámon. (64219-I)

MAROSVÁSÁRHELYI CÉG hollandiai munkapontra alkalmaz
ÁCSOKAT és FESTŐKET. Tel. 0762-986-532. (21692-I)

VARRODA VARRÓNÓKET alkalmaz. Tel. 0742-298-872. (21752-
I)

A TORDAI cég alkalmaz ELADÓNŐT hús- és hentesáruüzletébe.
Tel. 0744-681-130. (21756-I)

A TORDAI VÁGÓHÍD alkalmaz MÉSZÁROST, TÖLTŐNŐT
TÖLTŐDÉBE és a BELESMŰHELYBE SZEMÉLYZETET. Tel.
0744-644-026. (21756-I)

AGOVI IDEAL CLEAN – TAKARÍTÓI SZOLGÁLTATÁSOKAT
vállalunk: tömbházlakások, magánházak, villák, irodahelyiségek, ho-
telek, vendéglők, cégszékelyek kitarítását. Facebook-elérhetősé-
günk: Agovi Ideal Clean. Tel. 0747-927-355, hétfőtől szombatig 8-18
óra között. (2/5295-I)

CNC-GÉPKEZELŐT, LAKATOSOKAT, LAKATOS-HEGESZ-
TŐKET, MARÓS-ESZTERGÁLYOSOKAT, valamint FIATALO-
KAT, tapasztalat nélkülieket is alkalmazunk. Tel. 0744-501-114.
(21759-I)

PIRINYÓ

Könyvbemutató

helyszín: Marosvásárhelyi
Nemzetközi Könyvvásár,
Nemzeti Színház – Klubterem

időpont: november 17.,
vasárnap, 11:00 ó

A könyveket bemutatja

Kádár Annamária

Gyerekfoglalkozás Brassai Eszter dramaturggal,
közös játéktervezés Márton Andrea hivatásos fajáték
tervezővel!

Adófizetők rendelkezésére álló pénzügyi szolgáltatások

A Maros Megyei Pénzügyi Hivatal felhívja az adófizetők figyelmét, hogy vegyék igénybe a privát virtuális tér (SPV) online szolgáltatást, amely a nap 24 órájában mind a magánszemélyek, mind a jogi személyek rendelkezésére áll.

A privát virtuális tér (SPV) lehetővé teszi a pénzügyi információkhoz való hozzáférést, az adónyilatkozatok benyújtását, továbbá pénzügyi dokumentumok és intézkedések kézhezvételét. Az SPV révén továbbított dokumentumok ugyanolyan jogerővel bírnak, mint a postán beküldött vagy személyesen benyújtott dokumentumok. Az SPV használata esetén nincs szükség a pénzügyi iratok másfajta közlésére.

Az online kommunikáció nagyon hasznos, sok előnnyel, időmegtakarítással jár, s az adófizetők közvetlenül juthatnak hozzá az időszzerű pénzügyi információkhoz.

A privát virtuális tér a következő linkre kattintva érhető el:
https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/servicii_online/Inregistrare_persoane_fizice/persoane_juridice.

Tájékoztatjuk az adófizetőket, hogy a pénzügyi hivatal self service (önkiszolgáló) rendszerben internet-hozzáféréssel számítógépeket bocsát a rendelkezésükre, amelyeken elérhető az online szolgáltatás. Kérésre a pénzügyi szakemberek közvetlenül útbaigazítják az adófizetőket a pénzügyi kötelezettségek teljesítése érdekében.

A pénzügyi előírások alkalmazásával kapcsolatban telefonon is, a központi tudakozóban tájékoztatják az adófizetőket. A call center telefonszáma: 031-403-91-60.

A Maros Megyei Pénzügyi Hivatal kommunikációs osztálya

MINDENFÉLE

FÉMSZERKEZETI MUNKÁT vállalkozók: kapu, garázsajtó, ablakrács stb. Tel. 0744-966-747. (21682-I)

KÉSZÍTÜNK, szerelünk: külső műanyag redőnyöket, szalagfüggönyöket, harmonikaajtókat. Tel. 0265/218-321, 0744-121-714, 0766-214-586. (14/4654)

FUVART, bútorhordást vállalunk személyeztetéssel, külföldre is. Tel. 0749-543-104. (7/3460-I)

AUTOMATA MOSÓGÉPEK, MOSOGATÓGÉPEK, mikrohullámú sütők, porszívók, főzőlapok, sütők javítását vállaljuk az ügyfél lakásán, bárhol Maros megyében. Kelemen szerviz. Tel. 0265/243-294, 0745-560-092. (4414-I)

OLCSÓ ÜDÜLÉST kínálunk Hajdúszoboszlón, félpanziós ellátással, házas izekkel: 7 éjszaka – 500 lej/fő, 3 éjszaka – 250 lej/fő. Tel. 00-36-30-455-7227, 00-36-52-271-848. Cím: Hajdúszoboszló, Damjanich utca 100. szám, Szabó Antalné. (23/5055)

SZÜR A HÁTA, fáj a válla, vagy csak éppen relaxálna? Szüksége van svédmasszázsra! Masszörtechnikus vállal svédmasszázszt és reflexoterápiás talpmasszázszt. Tel. 0741-078-840, hétfőtől szombatig 16-19 óra között. (4/5088-I)

ALKALMAZUNK hegesztőt és lakatosot. Tel. 0744-572-889. (21684-I)

VÁLLALOK húsfüstölést. Tel. 0745-622-254. (2/5178)

PARKETTCSISZOLÁST vállalkozók. Tel. 0747-346-252. (11/5188-I)

IDŐS FÉRFI mellé segítséget keresünk a mindennapi teendők ellátásához. Tel. 00-36-20-222-3726. (5/5240-I)

VÁLLALUNK tetőkészítést fém-cserépből és Lindab lemezből, ács munkát, bádógos munkát és tél előtti takarítást. Tel. 0754-814-263. (13/5250)

VÁLLALUNK tetőkészítést 25% téli árkedvezménnyel, fém-cserépből 50 lej/m². Ács munkát és bádógos munkát végzünk, valamint sürgős javítást. Tel. 0736-045-781. (13/5250)

VÁLLALUNK: tetőkészítést cserépből vagy lemezből, kisebb javítást, terasz készítést fából, ács munkát stb. Tel. 0745-680-818. (7/5203-I)

KERESÜNK magas színvonalon dolgozó talpmasszőrt. Tel. 0365/420-898. (12/5288)

MOSÓGÉPEKET és hűtőszekrényeket javítok. Tel. 0755-825-502. (15/5311-I)

SEGÍTÜNK nyugdíjasoknak tetőjavításban, a régi cserepeket a helyükre tesszük. Tel. 0743-512-168. (1/5292)

TETŐJAVÍTÁS a legalacsonyabb áron. Tel. 0752-517-647. (1/5292)

MEGEMLÉKEZÉS

Szomorú szívvel és soha el nem múló fájdalommal emlékezünk a székelyberei születésű **KÓSA SÁNDORRA** halálának 5. évfordulóján. Áldott, szép emlékét kegyelettel őrizzük. Szerettei. (4/5280-I)

Szeretettel és tisztelettel emlékezünk dr. **SZÉKELY MIHÁLY** csíkfalvi és debreceni háziorvosra halálának 10. évfordulóján. Szép emléke, gondviselő szeretete szívünkben örökké élni fog. Gondoljanak rá kegyelettel! Emléke legyen áldott! Szerettei. (7/5283-I)

Szeretettel és hálával emlékezünk a közülünk egy éve eltávozott férjre, édesapára, nagyapára, testvérré, a székelyhodosi **SZABÓ GYÖRGYRE**. Emléke szívünkben örökké élni fog. Gyászoló szerettei. (7/5301-I)

Egy könnyesepp gördül végig az arcunkon, mert hiányzol nagyon. Nehéz az életet élni nélküled, felejteni téged soha nem lehet. Fájó szívvel emlékezünk november 18-án **POP DUMITRURA** halálának 6. évfordulóján. Bánatos felesége, Otilia. (8/5302)

ELHALÁLOZÁS

Az idő elmúlhat, szállhatnak az évek, míg élünk, velünk lesz szép emléked.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapja, nagytata, dédnagyapata, rokon, jó barát és ismerős,

dr. **KATONAI BÉLA**

életének 89. évében, november 8-án Debrecenben csendesen megpihent. Temetéséről a gyászoló család a későbbiekben rendelkezik. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (5/5269-I)

Mély fájdalommal és szomorúsággal a szívünkben búcsúzunk a drága jó édesanyától, nagymamától,

GRECU ELISAVETA
VARVARÁTÓL.

Drága lélek, emléked szívünkben örökké élni fog.

Temetése november 16-án 15 órakor lesz a Nyár utcai központi temetőben, Marosvásárhelyen.

Marietta és Cristian. (-I)

Drága
BUBU MAMA,
örök nyugalmat kívánok neked, példaértékű anya, feleség, nagymama és anyós voltál.
Isten nyugosztaljon békében!
József. (-I)

Szívünkben a helyedet nem pótolja semmi,
őrizzük emléked, nem fogunk feledni.
Visszahoz egy régi perc, megidéz egy fénykép,
míg e földön élünk, sosem lesz ez más-képp.

Fájó szívvel emlékezünk a drága jó édesanyára, a nyárádretemei születésű **SZILÁGYI TERÉZRE** halálának második évfordulóján.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Szerettei. (15/5253)

Rohan az idő, múlnak az évek, szívünkben fájón él az emléked.

Szomorú szívvel emlékezünk id. **CZIKA ISTVÁNRA (Pista)** halálának 3. évfordulóján.

Fiai: Attila és István, menyei: Otti és Babi. (3/5296-I)

November 18-án lesz 21 éve, hogy drága gyermekünk, **TAKÁCS TÜNDE** búcsú nélkül itthagya az őt nagyon szerető szüleit és testvérét, Jancsika-Béluskát. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Az őt nagyon szerető szülei és testvére, Jancsika-Béluska. (14/5309)

A Jóisten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy dr. **KOMJÁTSZEGI SÁNDOR** nyugalmazott idegsebész főorvos,

egykori egyetemi tanár, író, publicista

98. életévében megpihent. Temetése november 16-án, szombaton 12 órától a marosvásárhelyi református temetőben lesz, unitárius szertartás szerint.

Búcsúzik tőle családja, barátai, jó ismerősei.

Emberi és orvosi példakép marad sokunk szívében. (sz.-I)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a forrón szeretett édesanyja, nagymama, testvér, nagynéni, közeli és távoli rokon, jó barát és szomszéd,

özvegy **GERGELY ÉVA ILDIKÓ**

szül. Szöcs

volt tanítónő

életének 86. évében 2019. november 13-án rövid szenvedés után elhunyt. Temetése 2019. november 15-én, pénteken 14 órakor lesz a marosvásárhelyi református temetőben.

A gyászoló család. (13/5290-I)

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett testvér, nagytata, nagybácsi,

GRÁNCSA STEFAN

(Pista)

a volt bőrgyár műszerészé életének 80. évében elhunyt. Temetése november 15-én, pénteken 11 órakor lesz a Jeddí úti temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (10/5305-I)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Őszinte részvétünket fejezzük ki dr. Gabos Grecu Marietta tanárnőnek drága édesanyja, **GRECU ELISAVETA VARVARA** elvesztése alkalmával. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Az 1-es Elmeorvosi Klinikai munkaközössége. (-I)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik drága édesanyám, özv. **SZÉKELY MÁRIA** temetésén részt vettek, és osztoztak fájdalmunkban. Melinda és Józsi. (18/5257)

A LOCATIV RT.

– Marosvásárhely, Bartók Béla utca 2/A –

nyilvános versenytárgyaláson bérbe adja az alábbi, nem lakás rendeltetésű marosvásárhelyi helyiségeket:

1848. úti aluljáró, 123,76 négyzetméter, köztételezésre, szerezéjatekrokra, sportfogadásra
- Győzelem téri aluljáró, 10/1-es helyiség, 93,44 négyzetméter, nemélelmiszer-kereskedelemre, szolgáltatásra
- Győzelem téri aluljáró, 10/2-es helyiség, 144,60 négyzetméter, nemélelmiszer-kereskedelemre, szolgáltatásra
- Forradalom utca 3. szám, 87,95 négyzetméter, élelmiszer-/nemélelmiszer-kereskedelemre, köztételezésre (szeszes italokat kivéve)

A versenytárgyalásra 2019. december 3-án 10 órától kerül sor a tenderfüzet alapján, amelyet a Locativ Rt. székhelyén, a Bartók Béla utca 2A szám alatt, a 7-es irodában lehet megvásárolni (ára 100 lej) november 18-ától, naponta 8–12 óra között.

Feliratkozni és az iratokat benyújtani december 2-án 12 óráig lehet.

A versenytárgyaláson azok vehetnek részt, akik a határidőig benyújtják a részvételi dossziéjukat és licitálnak.

Bővebb felvilágosítás naponta a székhelyen és a 0265/260-375 (25-ös mellék) telefonszámon vagy a www.locativmures.ro honlapon.

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségügyi biztosi pénztári alapról származó összeggel **ártámogatott (ingyenes)** orvosi vizsgák elvégzésére! Ehhez szükséges küldőpapír a családvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7–19 óra között, valamint szombaton 8–13 óra között.

Várjuk Önöket!

MAROS MEGYEI TANÁCS

Álláshirdetés

A MAROS MEGYEI TANÁCS versenyvizsgát szervez szakapparátusába, a Terület- és Városrendezési Igazgatóságra (városrendezési osztály) a betöltetlen vezető köztisztviselői osztályvezetői állás elfoglalására.

A tisztség leírása:

a Maros Megyei Tanács szakapparátusa keretében a Terület- és Városrendezési Igazgatóság városrendezési osztályának vezetője (1. besorolás, II. fokozat).

A versenyvizsga lebonyolításának módja:

A versenyvizsgára a Maros Megyei Tanács Marosvásárhely, Győzelem tér 1. sz. alatti székhelyén kerül sor.

Az írásbeli próba 2019. december 19-én 11 órától lesz.

Az interjúra az írásbeli próba dátumától számított legtöbb 5 munkanapon belül kerül sor. Az interjúnak az időpontját és helyszínét az írásbeli eredményének a kifüggesztésével egy időben fogják közölni.

A versenyvizsgára az iratokat 2019.11.15. - 12.04. között lehet benyújtani a Maros Megyei Tanács Marosvásárhely, Győzelem tér 1. sz. alatti székhelyén.

1. A versenyvizsgán való részvétel feltételei

Ahhoz, hogy a jelentkező a vezető köztisztviselői állásra kiírt versenyvizsgán részt vehessen, a közigazgatási törvénykönyvre vonatkozó 57/2019. sz. sürgősségi kormányrendelet 465. cikkelyének (1) bekezdésében előírt feltételeket halmozottan kell teljesítse, az alábbiak szerint:

- legyen román állampolgárságú romániai lakos;
- ismerje a román nyelvet (beszéd, írás);
- legyen minimum 18 éves;
- legyen cselekvőképessége teljes birtokában;
- a családorvos által írt igazolás, hogy egészségi állapota megfelelő a tisztség betöltéséhez;
- teljesíti az alább olvasható tanulmányi feltételeket és megvan az 5 éves szakmai régisége, amit a közigazgatási törvénykönyvre vonatkozó 57/2019. sz. sürgősségi kormányrendelet 468. cikkelyének (2) bekezdése, a) betűje ír elő az osztályvezetői köztisztviselői állásnál;
- teljesíti a munkaköri leírás jellegzetes feltételeit;
- nem volt jogerősen elítélve emberiség, az állam vagy a hatóság ellen elkövetett bűncselekményért, korrupciós vagy szolgálati bűncselekményért, az igazságszolgáltatást megakadályozó bűncselekményért, hamisítás vagy szándékosan elkövetett bűncselekmény miatt, ami a tisztség gyakorlásával inkompatibilissá tenné, kivéve, ha rehabilitálták, ítélet utáni amnesztiában részesült vagy megszűnt a cselekménynek a büntethetősége;
- nem volt eltiltva jogerős bírósági határozattal olyan köztisztviselőnek a betöltésétől vagy a szakma gyakorlásától, amelynek a végzése közben elkövette a bűncselekményt;
- az utóbbi 3 évben nem volt felmentve köztisztviselőből, vagy nem bontották fel az egyéni munkaszerződését fegyelmi okok miatt;
- nem volt a Securitate munkatársa vagy kollaboránsa.

2. Sajátos követelmények:

- egyetemi tanulmányok licenc- vagy azzal egyenértékű oklevéllel építészet terén
- építészet szak - vagy városrendezés terén
- mesteri egyetemi képzés a közigazgatás, menedzsment vagy a köztisztviselőnek a betöltéséhez szükséges szaktanulmányok terén
- legalább 5 éves régiség a köztisztviselőnek a betöltéséhez előírt szakmában.

Az érdekeltek kiegészítő információkat kérhetnek a Maros Megyei Tanács szakapparátusának humánerőforrás-osztályán: 61-es iroda, tel. 0265-263-211, 1236-os belső, Petruța Oroian Lucian vagy a cjmures@cjmures.ro elektronikus postacímen.

LAM, hiteles megoldások!

LAM
MICROCREDIT-MIKROHITEL

tel.: 0265-220-099
www.lammikrohitel.ro

RexoGold
a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro

NON STOP
állunk rendelkezésedre!

*A speciálisan látható termékek csak szemléltető jellegűek

Őszi nagytakarítás

Marosvásárhely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala szervezésében a **2019. október 21. – november 30.** közötti időszakban zajlik az **általános őszi nagytakarítás**, amely során elszállítják a háztartásoknál felhalmozott hulladékot. A **november 18–23.** hét utcabesztása:

November 18.: 1848. út – páratlan számok, Koós Ferenc, Godeanu, Petru Dobra, Ion Buteanu, Șurianu, Szucsáva, Páring, Magura, Legelő utcák;

November 19.: Árvácska, Nárcisz, Mimóza, Bábolna, Borona, Ibolya, Vető, Kertész, T. Vladimirescu – a pénzügyi igazgatóságtól a Budai utcáig, Liliom, Agzag, Petrilla, Predeál, Budai Nagy Antal utcák;

November 20.: Dâmbovița, Sas, Bucsecs, Zernyest, Hársfa, Alkony, Nyárad, T. Vladimirescu – a Budai utcától, Cserealjja, Királykút, Arató utcák;

November 21.: Brassó, Năvodari, Szelistye, Magascorgó, Moldova, Vadász, Bucsin, Bazsalikom utcák;

November 22.: Vrancea sétány, Sellemberk utca, Hátszeg sétány, Kovászna sétány, Pandúrok sétány, Pandúrok útja;

November 23.: Erdély, Máramaros, Havasalföld, Bodoni Sándor, Zsidó Vértanúk, Eke utcák.

Kérjük a magánházak tulajdonosait és a tulajdonosi társulásokat, hogy takarítsák ki ingatlanjaikat, valamint az ezekhez tartozó területet és zöldövezetet.

Továbbá kérjük, hogy a hulladékot helyezték ki a járdák szélére (kupacokba, kivéve az építkezésből/bontásból származó hulladékot), a szállítóeszközök számára könnyen megközelíthető helyre, a meghirdetett dátum előtti napon. A fakorona-alakításból származó ágakat külön kell rakni, ellenkező esetben nem szállítják el. A szemetet a meghirdetett program szerinti napon szállítják el minden utcából.

A kijelölt időpont után kihelyezett hulladékot csak a köztisztasági vállalat (Salubriserv Rt.) benyújtott előzetes megrendelés alapján viszik el, **az érintetteket pedig megbírságozzák.**

Kivételes esetben (időjárás, objektív okok miatt eltérés a meghirdetett programtól stb.) a munkarend változhat.

Moldovan Florian ADP-igazgató

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro